EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

البر والصلة

al-Birr wa-l-ṣilah

Bunătatea și legăturile de rudenie

ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh ibn Bāz

Bunătatea și legăturile de rudenie

Părinți, familie și semeni

البر والصلة

al-Birr wa-l-ṣilah

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: البر والصلة
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Al-Birr wa-l-ṣilah, ediția I, 1429 H/2008. Culegere de texte și fatwa ale autorului; trimiterile la Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah sunt păstrate în note.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Bunătatea și legăturile de rudenie 1
1. Obligația de a se păzi pe sine și familia de Foc 1
2. Obligația de a arăta bunătate părinților 10
3. Rânduiala celui care și-a părăsit mama 14
4. Cum arătăm bunătate părinților după moartea lor 15
5. Dăruirea răsplății citirii Coranului părinților ori altor persoane 16
6. O formă de purtare rea față de părinți 18
7. Cel care s-a purtat rău cu părinții cere iertare și se roagă pentru ei după moartea lor 19
8. Rânduiala Islamului cu privire la Ziua Mamei și a Familiei . 20
9. Dreptul mamei este mai mare decât dreptul tatălui 25
10. Mai bine se începe pelerinajul pentru mamă, fiindcă dreptul ei este mai mare 26
11. Ascultarea mamei când nu îngăduie plecarea la jihād 28
12. Fiica ce și-a constrâns mama să intre în spital pentru tratament 30
13. A renunțat la studii fără încuviințarea mamei 31
14. Nu este o faptă bună să divorțezi de soție fără vreo vină, chiar la porunca mamei 32
15. Nu ești obligat să asculți de mamă în privința divorțului dacă soția nu i-a făcut rău 34
16. Datoria de a rămâne statornic în adevăr și de a nu asculta în neascultarea față de Creator 34
17. Ascultarea tatălui în ceea ce este bine 35
18. Nu este bunătate față de tată să-l asculți căsătorindu-te cu o femeie care nu se roagă 37
19. Copilul care își constrânge tatăl să împlinească darul promis 38
20. Din averea tatălui zgârcit se ia potrivit cu ceea ce se cuvine 39
21. Când tatăl refuză întreținerea, mama îi întreține pe copii din averea soțului, fără știrea lui 40

22. Sfat pentru părinți 40
23. A trece cu vederea abaterile copiilor de la religie 43
24. Dreptatea între copii 45
25. Creșterea a trei fiice 46
26. Înțelesul binefacerii 47
27. Rânduiala jertfei ʿaqīqah 48
28. Felul prescris al jertfei ʿaqīqah 49
29. Obligația schimbării numelor care contravin Legii religioase 50
30. Purtați-vă cu ele cu bunătate 51
31. Îndemnul de a se purta frumos cu femeile 53
32. Soția nu are dreptul să se împotrivească soțului în ceea ce primește de la copiii săi 54
33. Păstrarea legăturilor de rudenie este obligatorie potrivit puterii fiecăruia 55
34. Păstrarea legăturilor cu rudele care păcătuiesc 57
35. Dezaprobarea faptelor rele ale rudelor 60
36. Sfatul credincioasei pentru sora ei 60
37. Îndepărtarea de cel care săvârșește o fărădelege 61
38. Împăcarea oamenilor 62
39. A se ruga pentru viață lungă 63
40. Vecinii și întâietatea dintre ei 63
41. Legătura cu prietenul care nu împlinește rugăciunea și nu postește în Ramaḍān 64
42. Orfanul, sărmanul și grija Islamului față de ei 66
43. Îngrijirea orfanului 75
44. Administrarea averii orfanului 75
45. Îndemnul de a cerceta starea musulmanilor, ca persoane și comunități 77
46. Musulmanului îi este prescris să înmulțească milostenia, chiar în cantitate mică 82
47. Chemare la sprijin financiar pentru memorarea Coranului nobil 84
48. Donația pentru masa de rupere a postului 85
49. Recitarea Coranului pentru cei morți 85
50. Este îngăduită cererea de îndurare pentru musulmanul păcătos 88

Glosar 89
Bibliografie 90
Indice 91

Bunătatea și legăturile de rudenie

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător!

1. Obligația de a se păzi pe sine și familia de Foc[1]
În numele lui Allah! Binecuvântarea și pacea fie asupra Trimisului lui Allah! Apoi:
Allah, Cel Măreț și Preaînalt, spune în Cartea Sa cea Nobilă:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلۡحِجَارَةُ عَلَيۡهَا مَلَٰٓئِكَةٌ غِلَاظٞ شِدَادٞ لَّا يَعۡصُونَ ٱللَّهَ مَآ أَمَرَهُمۡ وَيَفۡعَلُونَ مَا يُؤۡمَرُونَ﴾

O, voi care ați crezut! Păziți-vă pe voi înșivă și familiile voastre de un Foc al cărui combustibil sunt oamenii și pietrele, peste care sunt îngeri aspri și puternici, care nu se împotrivesc lui Allah în ceea ce le poruncește și fac ceea ce li se poruncește.
Coran 66:6

Allah, Cel Slăvit, le poruncește robilor Săi credincioși să se păzească pe ei înșiși și familiile lor de pedeapsa lui Allah. Aceasta se face prin evlavie față de Allah și prin a-i îndemna statornic pe cei din familie la ea. Paza de Foc se dobândește prin evlavie față de Allah și statornicie în religia Sa. La fel procedezi cu familia: îi îndemni la evlavie față de Allah și la statornicie în religia Sa, fie că sunt părinți, copii, frați sau celelalte rude. Aceasta se face prin îndemnul reciproc la adevăr și prin întrajutorare în bunătate și

1 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 9/136–141.

evlavie, prin sfătuire reciprocă, poruncirea binelui și oprirea răului. Așa procedează credinciosul cu familia sa, cu frații săi credincioși și cu ceilalți, chemându-i la Allah, Cel Măreț și Preaînalt. Se străduiește să se păzească pe sine și să-i păzească și pe alții de pedeapsa lui Allah. Aceasta cere răbdare, sinceritate față de Allah, onestitate și stăruință. Cei mai îndreptățiți să primească bunătatea și binefacerea ta sunt familia și rudele tale. El ﷺ a spus: *„Fiecare dintre voi este păstor și fiecare este răspunzător de cei aflați în grija sa. Conducătorul este păstor și răspunzător de cei aflați în grija sa, iar bărbatul este păstor în familia sa și răspunzător de cei aflați în grija sa."*[2] Cea mai de seamă grijă este atenția față de ceea ce ține de izbăvirea lor de pedeapsa lui Allah: să-i îndemni la evlavie față de Allah, să le ceri să urmeze porunca lui Allah și să-i avertizezi împotriva lucrurilor oprite de Allah. Să stărui în acest mare bine până Îl vei întâlni pe Domnul tău, așa cum a spus Allah Cel Măreț și Preaînalt în Cartea Sa cea Nobilă:

﴿وَٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَلَا تُشۡرِكُواْ بِهِۦ شَيۡـٔٗا﴾

Adorați-L pe Allah și nu-I asociați nimic!
Coran 4:36

Apoi Cel Slăvit a spus:

﴿وَبِٱلۡوَٰلِدَيۡنِ إِحۡسَٰنٗا وَبِذِي ٱلۡقُرۡبَىٰ وَٱلۡيَتَٰمَىٰ وَٱلۡمَسَٰكِينِ﴾

Și arătați bunătate părinților, rudelor, orfanilor și sărmanilor.
Coran 4:36

2 Relatat de al-Bukhārī, Cartea împrumuturilor și achitării datoriilor, capitolul despre robul răspunzător de averea stăpânului său, care nu lucrează decât cu îngăduința acestuia (2409); și de Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre meritul conducătorului drept și pedeapsa celui nedrept (1829).

Allah, Cel Slăvit, după dreptul Său — adorarea numai a Lui, sinceritatea față de El și lăsarea asocierii de parteneri — a poruncit bunătatea față de părinți și rude, care sunt cei din casa ta. Fiecare musulman este dator să dea atenție acestei chestiuni și să se străduiască să fie o pricină a izbăvirii lor în Ziua Învierii, prin sfatul pe care li-l dă, prin grija pentru ei, poruncindu-le binele și oprindu-i de la rău. Tot astfel trebuie să fie musulmanul cu frații săi musulmani: un sfătuitor care le deschide ochii și îi îndrumă spre bine, nădăjduind răsplata lui Allah și temându-se de pedeapsa Sa. Cel Slăvit a spus:

﴿وَٱلْمُؤْمِنُونَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ يَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ﴾

Credincioșii și credincioasele sunt ocrotitori unii altora: poruncesc binele și opresc răul.

Coran 9:71

Așa sunt credincioșii între ei și cu familiile lor: își împlinesc îndatoririle față de familiile lor și față de frații lor musulmani, nădăjduind răsplata lui Allah și temându-se de pedeapsa Sa. Allah i-a spus Profetului Său — binecuvântarea și pacea fie asupra lui:

﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِٱلصَّلَوٰةِ وَٱصْطَبِرْ عَلَيْهَا﴾

Poruncește familiei tale rugăciunea și stăruie cu răbdare în ea!

Coran 20:132

Allah, Cel Slăvit, a amintit despre Profetul și Trimisul Său Ismāʿīl — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — că își ținea făgăduința, că era trimis și profet, că le poruncea celor din familia sa rugăciunea și zakātul și că era bineplăcut Domnului său. Aceasta se află în cuvintele Preaînaltului din sura Maryam:

﴿وَٱذۡكُرۡ فِي ٱلۡكِتَٰبِ إِسۡمَٰعِيلَۚ إِنَّهُۥ كَانَ صَادِقَ ٱلۡوَعۡدِ ج
وَكَانَ رَسُولٗا نَّبِيّٗا وَكَانَ يَأۡمُرُ أَهۡلَهُۥ بِٱلصَّلَوٰةِ وَٱلزَّكَوٰةِ وَكَانَ
عِندَ رَبِّهِۦ مَرۡضِيّٗا﴾

Și amintește-l în Carte pe Ismāʿīl! El își ținea făgăduința și era trimis și profet. Le poruncea celor din familia sa rugăciunea și zakātul și era bineplăcut Domnului său.

Coran 19:54–55

Familia, copiii și rudele tale sunt oamenii cei mai îndreptățiți să primească bunătatea și binefacerea ta și strădania pentru izbăvirea lor de Foc. Aceasta este una dintre cele mai mari binefaceri față de ei, împlinind versetul de mai înainte, cuvintele Preaînaltului:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا﴾

O, voi care ați crezut! Păziți-vă pe voi înșivă și familiile voastre de un Foc!

Coran 66:6

Această măreață îndatorire este mai importantă decât să le dai dirhami, dinari și cele de care au nevoie în această viață. Străduința pentru a-i izbăvi de pedeapsa lui Allah și de mânia Sa în Ziua Învierii este un lucru important și măreț. A le face bine prin milostenii și întreținere face parte dintre lucrurile bune care ți-au fost poruncite. Mai important este însă să-i îndemni la ascultare de Allah, să le ceri, după puterea ta, să împlinească ceea ce Allah le-a făcut obligatoriu, să-i oprești de la ceea ce Allah le-a interzis și să fii tu însuți statornic în aceasta. Să fii o pildă frumoasă și un exemplu bun în orice bine, începând cu tine însuți, pentru ca ei să te urmeze. Dintre acestea fac parte graba către rugăciune și păzirea ei în congregație, păzirea limbii de ceea ce nu se cuvine, cinstirea rudelor și a vecinilor, poruncirea binelui și oprirea răului, chemarea la Allah și celelalte căi ale binelui. Să fii o pildă frumoasă pentru familia ta, pentru cei cu care stai, pentru colegii și vecinii tăi. Acest lucru cere răbdare, sinceritate față de Allah și onestitate. Este un lucru măreț: chemare, îndrumare și sfătuire; străduință pentru izbăvirea ta și a familiei tale de Foc, împlinind cuvintele lui Allah, Cel Slăvit:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلۡحِجَارَةُ﴾

O, voi care ați crezut! Păziți-vă pe voi înșivă și familiile voastre de un Foc al cărui combustibil sunt oamenii și pietrele!

Coran 66:6

Allah, Cel Slăvit, li S-a adresat numindu-i credincioși, fiindcă însăși credința le poruncește acest lucru și îi cheamă la el, deși îndatorirea îi privește pe toți.

Toți cei răspunzători pentru faptele lor sunt datori să aibă evlavie față de Allah și să se străduiască pentru izbăvirea lor, a familiilor lor și a tuturor oamenilor de pedeapsa lui Allah. Fiecăruia dintre cei răspunzători pentru faptele lor i s-a poruncit aceasta. Totuși, oamenilor credinței le revine într-un chip deosebit, iar îndatorirea lor este mai mare, fiindcă au crezut în Allah și au cunoscut ceea ce le este obligatoriu. De aceea, îndatorirea lor este mai mare și de aceea Cel Slăvit li S-a adresat prin cuvintele:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلۡحِجَارَةُ﴾

O, voi care ați crezut! Păziți-vă pe voi înșivă și familiile voastre de un Foc al cărui combustibil sunt oamenii și pietrele!

Coran 66:6

Feriți-vă, așadar, să faceți parte din combustibilul lui! Apoi Cel Slăvit a spus:

﴿عَلَيۡهَا مَلَٰٓئِكَةٌ غِلَاظٞ شِدَادٞ لَّا يَعۡصُونَ ٱللَّهَ مَآ أَمَرَهُمۡ وَيَفۡعَلُونَ مَا يُؤۡمَرُونَ﴾

Peste el sunt îngeri aspri și puternici, care nu se împotrivesc lui Allah în ceea ce le poruncește și fac ceea ce li se poruncește.

Coran 66:6

Înțelesul este că ei împlinesc ceea ce li se poruncește. Nu sunt asemenea oamenilor din această viață, care pot trăda și asupra cărora mita poate avea efect. Acești îngeri nu pot lăsa ceea ce li s-a poruncit, ci împlinesc porunca de a te introduce în Foc pe tine și pe alții. Ferește-te să-L întâlnești pe Domnul tău într-o stare care atrage mânia lui Allah asupra ta și face să intri în Foc. Este nevoie de grijă neîntreruptă față de aceasta, de onestitate, sinceritate și de a-I cere lui Allah, Cel Măreț și Preaînalt, să te ajute și să-ți dăruiască izbândă. Trebuie să fii o pildă dreaptă pentru familia ta, ca ea să vadă că te grăbești și te întreci în faptele bune și să te urmeze în bine. Trebuie să vadă și că te ferești de faptele rele și te îndepărtezi de ele, ca să te urmeze în lăsarea răului. Această viață este un loc al strădaniei, al răbdării, al întrajutorării în bunătate și evlavie, al îndemnului reciproc la adevăr și la răbdare în urmarea lui. Cealaltă viață este locul răsplății pentru binele ori răul pe care l-ai făcut. Această viață, adică viața lumească, este locul faptelor și al pregătirii. De aceea, Cel Slăvit spune:

﴿وَٱلۡعَصۡرِ إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لَفِي خُسۡرٍ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلۡحَقِّ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلصَّبۡرِ﴾

Pe timp! Omul este, cu adevărat, în pierdere, în afară de cei care au crezut, au făcut fapte drepte și s-au îndemnat unii pe alții la adevăr și s-au îndemnat unii pe alții la răbdare.

Coran 103:1–3

Cel Slăvit mai spune:

﴿وَتَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡبِرِّ وَٱلتَّقۡوَىٰۖ وَلَا تَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡعُدۡوَٰنِ﴾

Întrajutorați-vă în bunătate și evlavie și nu vă întrajutorați în păcat și încălcare!

Coran 5:2

Profetul ﷺ spune:

> *„Religia este sfatul sincer. Religia este sfatul sincer. Religia este sfatul sincer."*

A fost întrebat: *„Față de cine, o, Trimis al lui Allah?"* El a spus: *„Față de Allah, de Cartea Sa, de Trimisul Său, de conducătorii musulmanilor și de oamenii lor de rând."*[3]
Trebuie, așadar, să existe îndemn reciproc la adevăr, sfătuire, onestitate și răbdare, până când Îl vei întâlni pe Domnul tău străduindu-te cu răbdare. Cel Măreț și Preaînalt spune:

﴿وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ فِينَا لَنَهۡدِيَنَّهُمۡ سُبُلَنَاۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ﴾

Pe cei care se străduiesc pentru Noi îi vom călăuzi, negreșit, pe căile Noastre. Allah este, cu adevărat, alături de făcătorii de bine.

Coran 29:69

3 Relatat de Muslim, Cartea credinței, capitolul care arată că religia este sfatul sincer (55).

Pe cel care se străduiește sincer pentru Allah, Allah îl călăuzește, îl ajută și îi îndreaptă pașii. Cuvintele Celui Slăvit:

﴿وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ فِينَا﴾

Cei care se străduiesc pentru Noi
Coran 29:69

înseamnă că se luptă cu ei înșiși și cu dușmanii lui Allah, cu Satana și cu poftele. De aceea, Cel Slăvit a lăsat strădania fără o limitare în versetul amintit, ca să cuprindă toate felurile de strădanie. El a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ فِينَا﴾

Cei care se străduiesc pentru Noi
Coran 29:69

adică pentru Allah:

﴿لَنَهۡدِيَنَّهُمۡ سُبُلَنَاۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ﴾

Îi vom călăuzi, negreșit, pe căile Noastre. Allah este, cu adevărat, alături de făcătorii de bine.
Coran 29:69

Străduiește-te, așadar, în ascultarea de Domnul tău și luptă cu tine însuți până când te îndrepți! Străduiește-te cu cei aflați în grija ta, până când se îndreaptă, iar Allah este cu tine:

﴿وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ فِينَا لَنَهۡدِيَنَّهُمۡ سُبُلَنَاۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ﴾

Pe cei care se străduiesc pentru Noi îi vom călăuzi, negreșit, pe căile Noastre. Allah este, cu adevărat, alături de făcătorii de bine.

Coran 29:69

Îl rugăm pe Allah să ne facă, pe noi și pe toți musulmanii, dintre cei care se străduiesc pe calea Sa. Îl rugăm pe Allah să ne facă pe toți dintre cei care cheamă la călăuzire și sprijină adevărul, să ne dăruiască izbândă și grabă către orice bine și să ne ferească de orice rău. El este Auzitor și Apropiat. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace Profetului nostru Muḥammad, familiei sale și companionilor săi!

2. Obligația de a arăta bunătate părinților[4]

Laudă lui Allah! Binecuvântarea și pacea fie asupra Trimisului lui Allah, asupra familiei sale, a companionilor săi și a celor care îi urmează călăuzirea. Apoi:

Allah, Cel Măreț și Preaînalt, a alăturat dreptul părinților dreptului Său în numeroase versete, precum cuvintele Sale:

﴿وَٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَلَا تُشۡرِكُواْ بِهِۦ شَيۡـٔٗاۖ وَبِٱلۡوَٰلِدَيۡنِ إِحۡسَٰنًا﴾

Adorați-L pe Allah și nu-I asociați nimic! Și arătați bunătate părinților!

Coran 4:36

4 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 8/306–308.

Și cuvintele Celui Măreț și Preaînalt:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا﴾

Domnul tău a hotărât să nu adorați decât pe El și să arătați bunătate părinților.

Coran 17:23

Și cuvintele Celui Slăvit:

﴿وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ
وَفِصَٰلُهُۥ فِى عَامَيْنِ أَنِ ٱشْكُرْ لِى وَلِوَٰلِدَيْكَ إِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ﴾

I-am poruncit omului bunătatea față de părinții săi. Mama sa l-a purtat, slăbiciune peste slăbiciune, iar înțărcarea lui este după doi ani. Fii recunoscător Mie și părinților tăi! La Mine este întoarcerea.

Coran 31:14

Versetele cu acest înțeles sunt numeroase. Ele arată obligativitatea bunătății și a binefacerii față de părinți, precum și a recunoștinței pentru binele pe care i l-au făcut copilului din clipa în care s-a aflat în pântecele mamei sale până când a ajuns să se descurce singur și să-și cunoască interesele. Bunătatea față de ei cuprinde întreținerea lor când au nevoie, ascultarea și supunerea în ceea ce este bine, smerenia înaintea lor, a nu ridica glasul asupra lor și a le vorbi frumos și cu bunăcuviință. Allah, Cel Măreț și Preaînalt, a spus în sura Banī Isrāʾīl:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا ۚ إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِندَكَ ٱلْكِبَرَ أَحَدُهُمَآ أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُل لَّهُمَآ أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُل لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَٱخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ ٱلذُّلِّ مِنَ ٱلرَّحْمَةِ وَقُل رَّبِّ ٱرْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِى صَغِيرًا﴾

Domnul tău a hotărât să nu adorați decât pe El și să arătați bunătate părinților. Dacă unul dintre ei ori amândoi ajung la bătrânețe lângă tine, nu le spune nici măcar „Uf!" și nu-i certa, ci spune-le vorbe alese. Coboară pentru ei aripa smereniei, din îndurare, și spune: „Domnul meu, ai milă de ei, așa cum m-au crescut când eram mic!"

Coran 17:23–24

În cele două Ṣaḥīḥ este relatat că Profetul ﷺ a fost întrebat: *„Care este cea mai bună faptă?"* El a răspuns: *„Rugăciunea la timpul ei."* A fost întrebat: *„Apoi care?"* El a răspuns: *„Bunătatea față de părinți."* A fost întrebat: *„Apoi care?"* El a răspuns: *„Jihādul*

pe calea lui Allah."[5] El ﷺ a mai spus: *„Mulțumirea lui Allah se află în mulțumirea părinților, iar mânia lui Allah se află în mânia părinților."* L-a relatat al-Tirmidhī și l-au declarat autentic Ibn Ḥibbān și al-Ḥākim, din relatarea lui ʿAbd Allāh ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ — Allah să fie mulțumit de amândoi.[6] Hadithurile despre obligativitatea bunătății și a binefacerii față de ei sunt foarte numeroase.

Opusul bunătății este purtarea rea față de părinți, iar aceasta se numără printre cele mai grave păcate. În cele două Ṣaḥīḥ este dovedit că Profetul ﷺ a spus de trei ori: *„Să nu vă vestesc cele mai grave dintre păcatele mari?"* Am spus: *„Ba da, o, Trimis al lui Allah!"* El a spus: *„Asocierea de parteneri lui Allah și purtarea rea față de părinți."* Era rezemat, apoi s-a ridicat în șezut și a spus: *„Și vorba mincinoasă! Și mărturia mincinoasă!"*[7] În cele două Ṣaḥīḥ se află și relatarea lui ʿAbd Allāh ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ — Allah să fie mulțumit de amândoi —, de la Profetul ﷺ: *„Printre păcatele mari este ca omul să-și insulte părinții."* S-a spus: *„O, Trimis al lui Allah, poate omul să-și insulte părinții?"* El a răspuns: *„Da. Îl insultă pe tatăl altui om, iar acela îi insultă tatăl; îi insultă mama, iar acela îi insultă mama."*[8] El ﷺ a socotit pricinuirea insultării părinților ca fiind insultarea lor. Fiecare musulman și fiecare musulmană trebuie să se îngrijească de bunătatea și binefacerea față de părinți, mai ales la bătrânețe și când au nevoie de afecțiune, bunătate și slujire, ferindu-se cu cea mai mare grijă de purtarea

5 Relatat de al-Bukhārī, Cartea timpului rugăciunilor, capitolul despre meritul rugăciunii la timpul ei (527); și de Muslim, Cartea credinței, capitolul care arată că credința în Allah Preaînaltul este cea mai bună faptă (85).

6 Relatat cu o formulare apropiată de al-Tirmidhī, Cartea bunătății și a legăturilor de rudenie, capitolul despre meritul mulțumirii părinților (1899). Vezi și Mawārid al-ẓamʾān, 1/496.

7 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul care arată că purtarea rea față de părinți face parte dintre păcatele mari (5976); și de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre păcatele mari și cele mai grave dintre ele (87).

8 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul despre a nu-și insulta omul părinții (5973); și de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre păcatele mari și cele mai grave dintre ele (90).

rea față de ei și de a le face rău prin vorbă ori faptă. Îl rugăm pe Allah să-i călăuzească pe musulmani spre tot ceea ce Îl mulțumește, să le dăruiască înțelegerea religiei, să-i ajute să fie buni cu părinții și să păstreze legăturile de rudenie, să-i apere de purtarea rea față de părinți, de ruperea legăturilor de rudenie și de tot ceea ce atrage mânia lui Allah și îi îndepărtează de îndurarea Sa. El este Stăpânul și Atotputernicul asupra acestui lucru.

Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace Profetului nostru Muḥammad, familiei sale și companionilor săi!

3. Rânduiala celui care și-a părăsit mama[9]

Întrebare: Fratele M. Q. L., din Jīzān, spune: Există un căutător al cunoașterii care se roagă, postește și dă milostenie, dar, din păcate, și-a părăsit mama. Îi sunt de folos rugăciunea, milostenia și postul, deși și-a părăsit mama și nu se îngrijește de ea, iar ea este credincioasă, se roagă și postește, după cum o cunoaștem?

Răspuns: Părăsirea mamei de către un musulman este un lucru rău și o gravă purtare rea față de ea. Trebuie să se căiască înaintea lui Allah pentru aceasta, să revină la bunătatea și binefacerea față de ea, să-i aline inima și să-i ceară iertare. Aceasta este îndatorirea lui. Nu poate stărui în părăsirea și purtarea rea față de ea, fiindcă aceasta este un rău foarte grav și un mare păcat. Trebuie să-l lase, să-i ceară mamei iertare, să caute mulțumirea ei și să se căiască înaintea lui Allah, Cel Slăvit și Preaînalt. Rugăciunea, postul și celelalte acte de adorare nu i se anulează: ele și faptele sale sunt valabile dacă le împlinește potrivit Legii. Credința lui este însă slabă, fiindcă acest păcat o micșorează. Potrivit oamenilor Sunnei, păcatele micșorează și slăbesc credința, dar nu îl fac necredincios pe cel care le săvârșește. Numai khawārijii îl socotesc necredincios pentru un păcat mare, fiindcă ei îi declară necredincioși pe oameni din pricina păcatelor. Prin această afirmație sunt nedrepți și păcătoși; potrivit oamenilor Sunnei și ai comunității, ei au greșit și s-au înșelat. Oamenii Sunnei spun că păcatul micșorează credința, dar făptașul lui nu devine necredincios și nu rămâne veșnic în Foc. Este un păcătos,

9 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 7/141–142.

iar păcatul îi micșorează și îi slăbește credința și atrage mânia lui Allah asupra sa. Din pricina lui se află în primejdia de a intra în Foc, dar nu devine necredincios și, chiar dacă intră în Foc, nu rămâne veșnic în el. Aceasta este părerea oamenilor Sunnei și ai comunității: păcătoșii nu rămân veșnic în Foc, dacă intră în el din pricina păcatelor lor.

Așadar, părăsirea mamei este un păcat, un păcat mare și o purtare rea față de ea, dar nu este o pricină a necredinței sale ori a anulării faptelor, în afară de cazul în care socotește aceasta îngăduit și crede că purtarea rea față de părinți este permisă. Atunci devine necredincios — căutăm adăpost la Allah de socotirea purtării rele față de părinți drept îngăduită. Cel care face aceasta și o socotește îngăduită ori socotește îngăduită camăta sau desfrâul devine necredincios, apostat de la Islam. Face excepție cel care este politeist și neștiutor, fiind departe de Islam, precum cineva crescut în ținuturi îndepărtate de Islam. El trebuie învățat lucrurile Islamului și trebuie să i se lămurească faptul că purtarea rea față de părinți este dintre cele pe care Allah le-a interzis robilor Săi. Bunătatea față de părinți este dintre cele pe care Allah le-a făcut obligatorii fiecărui musulman, iar purtarea rea față de ei este dintre cele interzise de Allah. Dacă neștiutorul a fost învățat, iar lucrul i-a fost lămurit celui care a intrat în Islam, și apoi stăruie, devine necredincios — căutăm adăpost la Allah de aceasta.

Dacă este un căutător al cunoașterii, păcatul său mare este și mai grav. Căutăm adăpost la Allah de aceasta.

4. Cum arătăm bunătate părinților după moartea lor[10]

Întrebare: Cum pot arăta bunătate mamei mele după moartea ei?

Răspuns: Este dovedit că cineva l-a întrebat pe Profetul ﷺ: *„O, Trimis al lui Allah, mai rămâne ceva din bunătatea față de părinții mei pe care să-l pot împlini după moartea lor?”* El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a răspuns: *„Rugăciunea pentru ei, cererea de iertare pentru ei, împlinirea făgăduințelor lor după moartea lor, cinstirea prietenului lor și păstrarea legăturilor de*

10 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 9/295.

rudenie care nu se pot păstra decât prin ei."[11] Toate acestea sunt dintre faptele de bunătate față de părinți după moartea lor. Îți recomandăm să te rogi pentru mama ta și să ceri iertare pentru ea, să-i împlinești testamentul care este potrivit Legii, să-i cinstești prietenii și să păstrezi legăturile cu unchii și mătușile tale dinspre mamă și cu celelalte rude din partea ei. Allah să-ți dăruiască izbândă, să-ți ușureze treburile și să primească de la noi, de la tine și de la fiecare musulman! Allah este Cel care dă izbândă.

5. Dăruirea răsplății citirii Coranului părinților ori altor persoane[12]

Întrebare: Pot să citesc întregul Nobil Coran pentru părinții mei, știind că nu cunosc cititul și scrisul?

Pot să citesc întregul Coran pentru o persoană care știe să citească și să scrie, dar căreia doresc să-i dăruiesc această citire? Pot să citesc întregul Coran pentru mai mult de o persoană?

Răspuns: Nu există în Cartea cea Măreață, în Sunnah cea curată a Trimisului lui Allah ori în cele transmise de la nobilii săi companioni ceva care să arate că este legiuită dăruirea citirii Nobilului Coran părinților ori altor persoane. Allah a legiuit citirea Coranului pentru a trage folos din el, a chibzui asupra înțelesurilor sale și a lucra potrivit lor. Preaînaltul a spus:

﴿كِتَٰبٌ أَنزَلۡنَٰهُ إِلَيۡكَ مُبَٰرَكٞ لِّيَدَّبَّرُوٓاْ ءَايَٰتِهِۦ وَلِيَتَذَكَّرَ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ﴾

O Carte binecuvântată pe care Ți-am pogorât-o, ca să chibzuiască asupra versetelor ei și ca oamenii înzestrați cu minte să ia aminte.

Coran 38:29

11 Relatat de Aḥmad (15629) și de Abū Dāwūd, Cartea bunei purtări, capitolul despre bunătatea față de părinți (5142).

12 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 5/361–362.

Preaînaltul a mai spus:

﴿إِنَّ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ يَهْدِى لِلَّتِى هِىَ أَقْوَمُ﴾

Acest Coran călăuzește către ceea ce este mai drept.
Coran 17:9

Cel Slăvit a spus:

﴿قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ هُدًى وَشِفَآءٌ﴾

Spune: „El este călăuzire și vindecare pentru cei care au crezut."
Coran 41:44

Profetul nostru — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus:

„Citiți Coranul, căci el va veni în Ziua Învierii ca mijlocitor pentru cei care l-au însoțit!"[13]

El ﷺ a mai spus: *„În Ziua Învierii vor fi aduși Coranul și oamenii lui, cei care lucrau potrivit lui, având în frunte surele al-Baqarah și Āl ʿImrān, care vor pleda pentru cei care le-au însoțit."*[14] Ceea ce se urmărește este că el a fost pogorât pentru a se lucra potrivit lui, pentru a se chibzui asupra sa, pentru adorarea prin recitarea lui și pentru citirea lui din belșug, nu pentru a fi dăruit celor morți ori altora. Nu cunosc vreun temei pe care să se sprijine dăruirea lui părinților ori altora. El ﷺ a spus: *„Cel care face o faptă ce nu este potrivită poruncii noastre, aceasta îi este respinsă."*[15]

Unii învățați au considerat aceasta îngăduită și au spus că nu este nicio problemă să fie dăruită răsplata citirii Coranului ori a altor fapte drepte, făcând analogie cu milostenia și rugăciunea pentru cei morți ori alții.

13 Relatat de Muslim, Cartea rugăciunii călătorilor și a scurtării ei, capitolul despre meritul citirii Coranului și al surei al-Baqarah (804).

14 Relatat de Muslim, Cartea rugăciunii călătorilor și a scurtării ei, capitolul despre meritul citirii Coranului și al surei al-Baqarah (805).

15 Relatat de Muslim, Cartea judecăților, capitolul despre anularea hotărârilor nevalabile (1718).

Părerea corectă este însă cea dintâi, datorită hadithului amintit și celor cu același înțeles. Dacă dăruirea recitării ar fi fost legiuită, înaintașii drepți ar fi făcut-o. În actele de adorare nu este îngăduită analogia, fiindcă ele se întemeiază pe revelație și nu se statornicesc decât printr-un text din cuvintele lui Allah, Cel Măreț și Preaînalt, ori din Sunnah Trimisului Său, potrivit hadithului de mai înainte și celor cu același înțeles.

Cât despre milostenia pentru cei morți ori alții, rugăciunea pentru ei și pelerinajul împlinit pentru altcineva de către cel care și-a împlinit deja propriul pelerinaj, la fel ʿumrah împlinită pentru altcineva de către cel care și-a împlinit deja propria ʿumrah, precum și recuperarea postului pentru cineva care a murit având zile de post datorate, toate aceste acte de adorare sunt dovedite de hadithuri autentice ale Trimisului lui Allah ﷺ. Allah este Cel care dă izbândă.

6. O formă de purtare rea față de părinți[16]

Întrebare: Am un fiu care a trecut de douăzeci de ani și studiază la universitate. Se ceartă mereu cu mama sa, pe motiv că ea ridică glasul asupra fraților săi din casă. Mai întâi, nu o salută. S-a înstrăinat de ea de două luni și până acum intră în casă, mănâncă, bea și doarme, dar nu o salută niciodată. Care trebuie să fie atitudinea mea, ca tată al lui? L-am sfătuit, dar a refuzat în repetate rânduri și continuă să stăruie în nesupunerea sa. Lămuriți-ne, Allah să vă răsplătească cu bine!

Răspuns: Acesta este un om adâncit în neștiință, care a săvârșit un rău foarte grav și o mare purtare rea față de părinți. Îl rugăm pe Allah să ne călăuzească, pe noi și pe el. Trebuie avertizat împotriva acestei purtări și oprit de la ea, chiar prin lovire, prin îndepărtarea cu totul din casă ori prin alte forme potrivite de disciplinare, dacă vorbele nu-i sunt de folos. Nu este nicio problemă ca situația lui să fie înaintată comisiei ori tribunalului, dacă tatăl nu poate rezolva problema. Allah să-l îndrepte, să-i insufle buna călăuzire și să-l apere de răul propriului suflet!

16 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 5/78–79.

7. Cel care s-a purtat rău cu părinții cere iertare și se roagă pentru ei după moartea lor[17]

Întrebare: Cât de autentic este acest hadith relatat de Anas ibn Mālik, care a spus că Trimisul lui Allah ﷺ a zis:

„Părinții unui rob ori unul dintre ei pot muri în timp ce el se poartă rău cu ei. El continuă apoi să se roage și să ceară iertare pentru ei, până când este scris la Allah ca fiind bun cu ei”?

Răspuns: Nu cunosc starea acestui hadith și nu știu dacă este autentic, însă înțelesul este corect. Rugăciunea și cererea de iertare pentru părinți, precum și milostenia pentru ei fac parte dintre faptele de bunătate după moartea lor. Poate că Allah îi va ușura prin aceasta ceea ce a săvârșit din purtare rea, împreună cu căința sinceră. Trebuie să se căiască înaintea lui Allah, să regrete ceea ce a făcut, să ceară multă iertare și să se roage ca ei să primească îndurare, iertare și ștergerea păcatelor, dând totodată multă milostenie pentru ei. Toate acestea sunt legiuite de Allah Preaînaltul în privința copilului față de părinții săi. Este dovedit că cineva l-a întrebat pe el ﷺ: *„O, Trimis al lui Allah, mai rămâne ceva prin care pot fi bun cu părinții mei după moartea lor?”* El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a răspuns: *„Da: rugăciunea pentru ei, cererea de iertare pentru ei, împlinirea făgăduințelor lor după moartea lor, cinstirea prietenului lor și păstrarea legăturilor de rudenie care nu se pot păstra decât prin ei.”*[18]

Rugăciunea pentru ei înseamnă a te ruga lui Allah în folosul lor; aici intră și rugăciunea funerară.

Cererea de iertare pentru ei înseamnă a cere de la Allah iertarea lor.

Împlinirea făgăduințelor lor înseamnă a le împlini testamentele, dacă au lăsat ceva care nu se împotrivește Legii. Împlinirea unui testament potrivit Legii face parte dintre faptele de bunătate față de ei.

---

17 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 9/368–369.

18 Relatarea a fost citată mai înainte: Aḥmad (15629) și Abū Dāwūd, Cartea bunei purtări, capitolul despre bunătatea față de părinți (5142).

Cinstirea prietenului lor înseamnă a-i cinsti pe prietenii părinților și a le face bine, păzind drepturile prieteniei dintre ei și părinți. Dacă prietenul este sărac, îl ajută. Dacă nu este sărac, ține legătura cu el, îl salută și îl întreabă de starea sa, continuând prietenia care exista între el și părinți, dacă acel prieten nu este dintre cei care merită să fie evitați. Tot astfel, păstrarea legăturilor de rudenie care nu se pot păstra decât prin ei înseamnă, de pildă, bunătatea față de unchii dinspre mamă, de unchii dinspre tată și de rudele din partea tatălui și a mamei. Toate acestea fac parte dintre faptele de bunătate față de părinți.

8. Rânduiala Islamului cu privire la Ziua Mamei și a Familiei[19]

Am citit cele publicate în ziarul Al-Nadwah, în numărul datat 30/11/1384 H, sub titlul *„Cinstirea mamei... și cinstirea familiei”*. Am constatat că autorul a privit cu aprobare, din anumite puncte de vedere, inovația apuseană de a consacra o zi pe an sărbătoririi mamei. A adus însă împotriva ei un aspect pe care gânditorii care au introdus această zi l-au trecut cu vederea: tristețea și mâhnirea copiilor încercați prin pierderea mamei, când își văd colegii sărbătorindu-și mamele. A propus ca sărbătoarea să fie pentru întreaga familie și a explicat de ce Islamul nu a venit cu această sărbătoare: Legea islamică a făcut obligatorii cinstirea și bunătatea față de mamă în orice vreme, astfel încât nu mai rămâne nevoie de o zi aparte în an pentru cinstirea ei.

Autorul a procedat bine prin explicația pe care a dat-o în privința Islamului și prin răul acestei sărbători pe care l-a arătat, trecut cu vederea de cei care au introdus-o. Nu a amintit însă că inovațiile se împotrivesc textelor limpezi transmise de la Trimisul Islamului — cele mai alese binecuvântări și cea mai deplină pace fie asupra lui —, nici vătămările și asemănarea cu politeiștii și necredincioșii pe care le cuprind. Prin aceste câteva cuvinte am dorit să atrag atenția autorului și altora asupra acestei inovații și a altor inovații religioase introduse de dușmanii Islamului și de cei care nu îl cunosc. Ei i-au deformat chipul, i-au îndepărtat pe

19 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 5/189–192.

oameni de el și au pricinuit confuzie și dezbinare a căror vătămare și stricăciune numai Allah, Cel Slăvit, le cunoaște.

În hadithurile autentice ale Trimisului lui Allah ﷺ este dovedit avertismentul împotriva lucrurilor nou introduse în religie și împotriva asemănării cu dușmanii lui Allah dintre evrei, creștini și ceilalți politeiști, precum cuvintele sale ﷺ: *„Cel care introduce în această religie a noastră ceva ce nu face parte din ea, aceasta îi este respinsă."*[20] Hadith asupra autenticității căruia sunt de acord al-Bukhārī și Muslim. Într-o formulare a lui Muslim: *„Cel care face o faptă ce nu este potrivită poruncii noastre, aceasta îi este respinsă."*[21] Înțelesul este că fapta este respinsă celui care a introdus-o. El ﷺ spunea în predica de vineri: *„Apoi: cea mai bună vorbire este Cartea lui Allah și cea mai bună călăuzire este călăuzirea lui Muḥammad ﷺ. Cele mai rele lucruri sunt cele nou introduse și orice inovație este rătăcire."* L-a relatat Muslim în Ṣaḥīḥ.[22]

Fără îndoială, consacrarea unei zile pe an pentru sărbătorirea și cinstirea mamei ori a familiei face parte dintre lucrurile nou introduse, pe care nu le-au făcut Trimisul lui Allah ﷺ și nici companionii săi, cei binepl ăcuți. Trebuie, așadar, să fie avertizați oamenii împotriva ei și să se mulțumească cu ceea ce au legiuit Allah și Trimisul Său.

20 Relatat de al-Bukhārī, Cartea împăcării, capitolul despre respingerea unei împăcări nedrepte (2697); și de Muslim, Cartea judecăților, capitolul despre anularea hotărârilor nevalabile (1718).

21 Relatarea lui Muslim (1718) a fost citată mai înainte, în răspunsul despre dăruirea răsplății citirii Coranului.

22 Relatat de Muslim, Cartea rugăciunii de vineri, capitolul despre scurtarea rugăciunii și a predicii (867).

Am amintit că autorul a arătat că Legea islamică a venit cu cinstirea mamei și cu îndemnul de a-i arăta bunătate în orice vreme. A spus adevărul în aceasta. Musulmanii trebuie să se mulțumească cu ceea ce Allah le-a legiuit: bunătatea față de mamă, cinstirea și binefacerea față de ea și ascultarea ei în ceea ce este bine, în orice vreme. Trebuie să se ferească de lucrurile nou introduse împotriva cărora Allah i-a avertizat și care îi duc la asemănarea cu dușmanii lui Allah, la urmarea lor și la aprobarea inovațiilor pe care aceștia le aprobă. Aceasta nu privește numai mama: Allah le-a legiuit musulmanilor bunătatea față de ambii părinți, cinstirea și binefacerea față de ei și păstrarea legăturilor cu toate rudele. Cel Slăvit i-a avertizat împotriva purtării rele față de părinți și a ruperii legăturilor de rudenie. A rezervat mamei o grijă și o bunătate și mai mari, fiindcă grija ei pentru copil este mai mare și ea îndură mai multă greutate în purtarea sarcinii, alăptarea și creșterea lui. Allah, Cel Slăvit, a spus:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا﴾

Domnul tău a hotărât să nu adorați decât pe El și să arătați bunătate părinților.

Coran 17:23

Preaînaltul a mai spus:

﴿وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَٰلُهُۥ فِى عَامَيْنِ أَنِ ٱشْكُرْ لِى وَلِوَٰلِدَيْكَ إِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ﴾

I-am poruncit omului bunătatea față de părinții săi. Mama sa l-a purtat, slăbiciune peste slăbiciune, iar înțărcarea lui este după doi ani. Fii recunoscător Mie și părinților tăi! La Mine este întoarcerea.

Coran 31:14

Preaînaltul a spus:

﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِن تَوَلَّيْتُمْ أَن تُفْسِدُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوٓا۟
أَرْحَامَكُمْ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ
وَأَعْمَىٰٓ أَبْصَٰرَهُمْ﴾

Oare, dacă v-ați întoarce de la ascultare, ați răspândi stricăciune pe pământ și v-ați rupe legăturile de rudenie? Aceștia sunt cei pe care Allah i-a blestemat, făcându-i surzi și orbindu-le vederile.

Coran 47:22–23

Este autentic dovedit că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: *„Să nu vă vestesc cele mai grave dintre păcatele mari?"* Ei au spus: *„Ba da, o, Trimis al lui Allah!"* El a spus: *„Asocierea de parteneri lui Allah și purtarea rea față de părinți."* Era rezemat, apoi s-a ridicat în șezut și a spus: *„Și vorba mincinoasă! Și mărturia mincinoasă!"*[23] Un om l-a întrebat ﷺ: *„O, Trimis al lui Allah, cine este cel mai îndreptățit la buna mea tovărășie?"* El a răspuns: *„Mama ta."* A întrebat: *„Apoi cine?"* El a răspuns: *„Mama ta."* A întrebat: *„Apoi cine?"* El a răspuns: *„Mama ta."* A întrebat: *„Apoi cine?"* El a răspuns: *„Tatăl tău, apoi rudele cele mai apropiate, în ordinea apropierii lor."*[24]

El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus: *„Nu intră în Rai cel care rupe legăturile"*, adică legăturile de rudenie.[25] Este

23 Hadithul despre cele mai grave păcate a fost citat mai înainte: al-Bukhārī (5976) și Muslim (87).

24 Hadithul despre cel mai mare drept la buna tovărășie a copilului: al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul despre cel mai îndreptățit la buna tovărășie (5971); Muslim, Cartea bunătății și a legăturilor de rudenie, capitolul despre bunătatea față de părinți (2548).

25 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul despre păcatul celui care rupe legăturile de rudenie (5984); și de Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunei purtări, capitolul despre păstrarea legăturilor de rudenie și interzicerea ruperii lor (2556).

autentic dovedit și că el ﷺ a spus: *„Cel care dorește să i se lărgească mijloacele de trai și să i se prelungească viața să păstreze legăturile de rudenie."*[26]

Versetele și hadithurile despre bunătatea față de părinți, păstrarea legăturilor de rudenie și sublinierea dreptului mamei sunt numeroase și cunoscute. Cele pe care le-am amintit sunt suficiente și arată spre celelalte. Celui care chibzuiește asupra lor îi arată limpede că ambii părinți trebuie cinstiți, respectați și tratați cu bunătate, la fel și celelalte rude, în orice vreme. Ele îndrumă și către faptul că purtarea rea față de părinți și ruperea legăturilor de rudenie se numără printre cele mai urâte însușiri și dintre păcatele mari care atrag Focul și mânia Celui Atotputernic. Îi cerem lui Allah să ne păzească de aceasta. Acest lucru este mult mai cuprinzător și mai măreț decât ceea ce a introdus Apusul: a-i rezerva mamei cinstirea într-o singură zi a anului, apoi a o neglija în restul anului, întorcându-se totodată de la dreptul tatălui și al celorlalte rude.

Omului cu minte nu-i este ascunsă marea stricăciune care decurge din această practică, pe lângă împotrivirea ei față de Legea Celui mai drept dintre judecători și faptul că îi face pe oameni să cadă în ceea ce Trimisul Său cel demn de încredere i-a avertizat să evite. De această consacrare și inovare se leagă și ceea ce fac mulți oameni prin sărbătorirea nașterilor, a aniversării independenței țării, a urcării pe tron și a altora asemenea. Toate acestea sunt lucruri nou introduse, în care mulți musulmani i-au imitat pe alții dintre dușmanii lui Allah și au neglijat avertismentul și interdicția aduse de Legea curată. Aceasta împlinește hadithul autentic al Trimisului lui Allah ﷺ: *„Veți urma negreșit căile celor de dinaintea voastră, întocmai, fără nicio deosebire, până într-acolo încât, dacă ar intra în vizuina unei șopârle de deșert, ați intra și voi în ea."* Au întrebat: *„O, Trimis al lui*

26 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul despre lărgirea mijloacelor de trai prin păstrarea legăturilor de rudenie (5986); și de Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunei purtări, capitolul despre păstrarea legăturilor de rudenie și interzicerea ruperii lor (2557).

Allah, evreii și creștinii?" El a spus: *„Cine altcineva?"*[27] Într-o altă formulare: *„Comunitatea mea va urma negreșit calea neamurilor de dinaintea ei, palmă cu palmă și cot cu cot."* Au întrebat: *„O, Trimis al lui Allah, perșii și bizantinii?"* El a spus: *„Cine altcineva?"*[28] Adică: cine ar fi avut în vedere, dacă nu aceștia? S-a petrecut ceea ce a vestit cel sincer și adeverit ﷺ: această comunitate, în afară de cei pe care Allah i-a voit, i-a urmat pe cei de dinaintea ei — evrei, creștini, magi și alți necredincioși — în multe dintre purtările și faptele lor, până când înstrăinarea Islamului s-a întărit. Călăuzirea necredincioșilor, purtările și faptele lor au ajuns, în ochii multor oameni, mai bune decât cele aduse de Islam, până când binele a ajuns rău, răul bine, Sunnah inovație, iar inovația Sunnah, pentru cei mai mulți oameni, din pricina neștiinței și a îndepărtării de purtările alese și de faptele drepte și statornice aduse de Islam. Ai lui Allah suntem și la El ne întoarcem. Îl rugăm pe Allah să le dăruiască musulmanilor înțelegerea religiei, să le îndrepte starea și să le călăuzească conducătorii. Să-i călăuzească pe învățații și pe scriitorii noștri spre răspândirea frumuseților religiei noastre și spre avertizarea împotriva inovațiilor și a lucrurilor nou introduse care îi deformează chipul și îi îndepărtează pe oameni de ea. El are putere asupra oricărui lucru. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace robului și Trimisului Său Muḥammad, familiei sale, companionilor săi și celor care urmează calea și Sunnah sa până în Ziua Judecății!

9. Dreptul mamei este mai mare decât dreptul tatălui[29]

Întrebare: Dreptul mamei este mai mare decât dreptul tatălui?

Răspuns: Fără îndoială, dreptul mamei este mai mare decât dreptul tatălui din multe puncte de vedere. Este autentic dovedit că cineva i-a spus Trimisului lui Allah ﷺ: *„O, Trimis al lui Allah,*

27 Relatat de al-Bukhārī, Cartea relatărilor despre profeți, capitolul despre cele amintite cu privire la fiii lui Israel (3456); și de Muslim, Cartea cunoașterii, capitolul despre urmarea căilor evreilor și creștinilor (2669).

28 Relatat de al-Bukhārī, Cartea ținerii de Carte și Sunnah, capitolul despre cuvintele Profetului ﷺ: „Veți urma căile celor de dinaintea voastră" (7319).

29 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 8/309.

cine este cel mai îndreptățit la buna mea tovărășie?" El a răspuns: *„Mama ta."* A întrebat: *„Apoi cine?"* El a răspuns: *„Mama ta."* A întrebat: *„Apoi cine?"* El a răspuns: *„Mama ta."* A întrebat: *„Apoi cine?"* El a răspuns: *„Tatăl tău."*[30] Într-o altă formulare, cel care întreba a spus: *„O, Trimis al lui Allah, cui să-i arăt bunătate?"* El a răspuns: *„Mamei tale."* A întrebat: *„Apoi cui?"* El a răspuns: *„Mamei tale."* A întrebat: *„Apoi cui?"* El a răspuns: *„Mamei tale."* A întrebat: *„Apoi cui?"* El a răspuns: *„Tatălui tău, apoi rudelor celor mai apropiate, în ordinea apropierii."*[31]

10. Mai bine se începe pelerinajul pentru mamă, fiindcă dreptul ei este mai mare[32]

Întrebare: Tatăl meu a murit acum cinci ani, iar mama mea la doi ani după el, înainte de a-și împlini pelerinajul obligatoriu. Doresc să împlinesc eu însumi pelerinajul pentru ei. Am auzit pe unii spunând că trebuie să împlinesc pelerinajul mai întâi pentru mamă, fiindcă dreptul ei este mai mare decât al tatălui. Alții spun să-l împlinesc mai întâi pentru tată, fiindcă a murit înaintea mamei. Am rămas nedumerit cu cine să încep. Lămuriți-mi, Allah să vă răsplătească!

Răspuns: Pelerinajul împlinit pentru ei face parte dintre faptele de bunătate legiuite de Allah, Cel Măreț și Preaînalt. Nu este obligatoriu pentru tine, dar îți este legiuit, recomandat și puternic încurajat, fiindcă face parte din bunătatea față de ei. Profetul ﷺ a spus în hadithul autentic, când un om l-a întrebat: *„Mai rămâne ceva din bunătatea față de părinții mei pe care să-l pot împlini?"* El a răspuns: *„Da: rugăciunea pentru ei, cererea de iertare pentru ei, împlinirea făgăduințelor lor după moartea lor, cinstirea prietenului lor și păstrarea legăturilor de rudenie care nu se pot păstra decât prin ei."*[33] Se urmărește că împlinirea pelerinajului

30 Hadithul despre dreptul mamei: al-Bukhārī (5971) și Muslim (2548).

31 Hadithul despre bunătatea arătată mai întâi mamei, apoi tatălui și rudelor în ordinea apropierii, citat mai înainte.

32 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 16/408–410.

33 Hadithul despre bunătatea față de părinți după moartea lor: Aḥmad (15629) și Abū Dāwūd (5142), citat mai înainte.

pentru ei face parte din bunătatea față de părinți după moartea lor. Este dovedit că o femeie l-a întrebat ﷺ: *„O, Trimis al lui Allah, obligația pelerinajului, pusă de Allah asupra robilor Săi, l-a ajuns pe tatăl meu când era foarte bătrân și nu se mai putea ține pe animalul de călărie. Pot să împlinesc pelerinajul pentru el?”* El a răspuns: *„Împlinește pelerinajul pentru tatăl tău!”*[34] Un altul l-a întrebat despre tatăl său: *„Nu se poate ține pe animalul de călărie și nu poate împlini pelerinajul, nici călători. Să împlinesc pentru el pelerinajul și ʿumrah?”* El ﷺ a răspuns: *„Împlinește pelerinajul și ʿumrah pentru tatăl tău!”*[35]

Îți este, așadar, legiuit, frate, să împlinești pelerinajul pentru amândoi și ʿumrah pentru amândoi. În privința ordinii, poți începe cu cine dorești: cu mama, dacă vrei, ori cu tatăl, dacă vrei. Mai bine este să începi cu mama, fiindcă dreptul ei este mai mare și mai însemnat, chiar dacă a murit mai târziu.

A-i da ei întâietate este mai potrivit și mai bine, fiindcă Profetul ﷺ a fost întrebat: *„O, Trimis al lui Allah, cui să-i arăt bunătate?”* El a răspuns: *„Mamei tale.”* A întrebat: *„Apoi cui?”* El a răspuns: *„Mamei tale.”* A întrebat: *„Apoi cui?”* El a răspuns: *„Mamei tale.”* A întrebat: *„Apoi cui?”* El a răspuns: *„Tatălui tău.”* L-a amintit abia a patra oară.[36] Într-o altă formulare, el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a fost întrebat: *„O, Trimis al lui Allah, cine este cel mai îndreptățit la buna mea tovărășie?”* El a răspuns: *„Mama ta.”* A întrebat: *„Apoi cine?”* El a răspuns: *„Mama ta.”* A întrebat: *„Apoi cine?”* El a răspuns: *„Mama ta.”* A

34 Relatat de Aḥmad (3041), de al-Tirmidhī, Cartea pelerinajului, capitolul care arată că întreaga ʿArafah este loc de staționare (885), și de al-Nasāʾī, Cartea pelerinajului, capitolul despre pelerinajul pentru cel mort care nu l-a împlinit (2634).

35 Relatat de Aḥmad (15751), de al-Tirmidhī, Cartea pelerinajului, un capitol din aceeași carte (930), de al-Nasāʾī, Cartea riturilor pelerinajului, capitolul despre ʿumrah pentru un bărbat care nu o poate împlini (2637), și de Ibn Mājah, Cartea riturilor, capitolul despre pelerinajul pentru cel viu dacă nu îl poate împlini (2906).

36 Relatarea „Cui să-i arăt bunătate?”: Aḥmad (19544) și Ibn Mājah, Cartea bunei purtări, capitolul despre bunătatea față de părinți (3658).

întrebat: *„Apoi cine?”* El a răspuns: *„Tatăl tău.”*[37] Aceasta arată că dreptul ei este mai mare și mai însemnat. Mai bine este să începi cu ea, apoi să împlinești pelerinajul pentru tatăl tău, iar pentru aceasta vei fi răsplătit. Dacă începi cu tatăl, nu este nicio problemă.

11. Ascultarea mamei când nu îngăduie plecarea la jihād[38]

Întrebare: Iubesc jihādul, iar iubirea pentru el mi-a pătruns în inimă. Nu pot avea răbdare să stau departe de el. I-am cerut mamei îngăduința, dar nu a fost de acord; aceasta m-a afectat mult și nu pot sta departe de jihād. Onorate shaykh, dorința mea în viață este să lupt pe calea lui Allah și să fiu ucis pe calea Lui, dar mama nu este de acord. Îndrumați-mă, Allah să vă răsplătească cu bine, spre calea potrivită.

Răspuns: Strădania ta în slujba mamei este un jihād măreț. Rămâi alături de ea și poartă-te frumos cu ea, în afară de cazul în care conducătorul îți poruncește să pleci la jihād; atunci grăbește-te, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Când sunteți chemați să porniți, porniți!”*[39] Câtă vreme conducătorul nu ți-a poruncit, poartă-te frumos cu mama ta și arată-i îndurare. Să știi că bunătatea față de ea este un jihād măreț. Profetul ﷺ i-a dat întâietate față de jihādul pe calea lui Allah, după cum arată hadithul autentic de la Trimisul lui Allah ﷺ. A fost întrebat: *„O, Trimis al lui Allah, care faptă este mai bună?”* A răspuns: *„Credința în Allah și în Trimisul Său.”* A fost întrebat: *„Apoi care?”* A răspuns: *„Bunătatea față de părinți.”* A fost întrebat: *„Apoi care?”* A răspuns: *„Jihādul pe calea lui Allah.”* Autenticitatea lui este convenită de al-Bukhārī și Muslim.[40] Așadar, el a dat întâietate

37 Relatarea „Cine este cel mai îndreptățit la buna mea tovărășie?”: al-Bukhārī (5971) și Muslim (2548).

38 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 6/129.

39 Relatat de al-Bukhārī, Cartea pelerinajului, capitolul despre interzicerea luptei în Mecca (1834), și Muslim, Cartea pelerinajului, capitolul despre caracterul sacru al Meccăi, al vânatului și al vegetației sale (1353).

40 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul despre cuvintele lui Allah Preaînaltul: „I-am poruncit omului [bunătate] față de părinții săi” (5970), și Muslim, Cartea credinței, capitolul care arată că a crede în Allah

bunătății față de ei în raport cu jihādul. Un bărbat a venit să-i ceară îngăduința și a spus: *„O, Trimis al lui Allah, aș vrea să lupt alături de tine."* El ﷺ l-a întrebat: *„Părinții tăi mai trăiesc?"* A răspuns: *„Da."* El a spus: *„Atunci străduiește-te în slujba lor!"* Autenticitatea lui este convenită de al-Bukhārī și Muslim.[41] Într-o altă relatare, el ﷺ a spus: *„Întoarce-te și cere-le îngăduința. Dacă îți dau voie, [pleacă]; altfel, poartă-te frumos cu ei!"*[42] Așadar, arată-i îndurare acestei mame și poartă-te frumos cu ea până când îți va îngădui. Toate acestea privesc jihādul de inițiativă și situația în care conducătorul nu ți-a poruncit să pornești. Însă, dacă încercarea se abate asupra ta, apără-te pe tine și pe frații tăi întru Allah. Nu există putere și tărie decât prin Allah. Tot astfel, dacă conducătorul îți poruncește să pornești, pornește chiar fără încuviințarea ei, potrivit cuvintelor lui Allah Preaînaltul:

Preaînaltul este cea mai bună faptă (85). [Nota traducerii: în relatarea citată, primul răspuns este „rugăciunea la timpul ei".]

41 Relatat de al-Bukhārī, Cartea jihādului și a expedițiilor, capitolul despre jihādul cu îngăduința părinților (3004), și Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunei purtări, capitolul despre bunătatea față de părinți și întâietatea lor la aceasta (2549).

42 Relatat de Aḥmad (27320).

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَا لَكُمۡ إِذَا قِيلَ لَكُمُ ٱنفِرُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ٱثَّاقَلۡتُمۡ إِلَى ٱلۡأَرۡضِۚ أَرَضِيتُم بِٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا مِنَ ٱلۡأٓخِرَةِۚ فَمَا مَتَٰعُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا فِي ٱلۡأٓخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ إِلَّا تَنفِرُواْ يُعَذِّبۡكُمۡ عَذَابًا أَلِيمٗا وَيَسۡتَبۡدِلۡ قَوۡمًا غَيۡرَكُمۡ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيۡـٔٗاۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٌ﴾

O, voi cei care credeți! Ce este cu voi că, atunci când vi se spune: „Porniți pe calea lui Allah!”, vă lipiți îngreunați de pământ? Vă mulțumiți cu viața lumească în locul celei de Apoi? Dar desfătarea vieții lumești este doar puțină față de Viața de Apoi. Dacă nu porniți, El vă va pedepsi cu o pedeapsă dureroasă și vă va înlocui cu un alt neam; voi nu-I veți aduce nicio pagubă. Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.

Coran 9:38–39

Iar Profetul ﷺ a spus: *„Când sunteți chemați să porniți, porniți!”* Autenticitatea lui este convenită de al-Bukhārī și Muslim.[43] Allah să ne călăuzească pe toți spre ceea ce iubește și Îi este plăcut!

12. Fiica ce și-a constrâns mama să intre în spital pentru tratament[44]

Întrebare: Ai spus că suferi mult pentru că ți-ai constrâns mama să intre în spital și că ea a suferit mult acolo.

43 Relatat de al-Bukhārī (1834) și Muslim (1353), în hadithul citat mai sus despre chemarea de a porni.

44 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 8/309.

Răspuns: Nu ai nicio vină pentru aceasta, dacă Allah voiește, fiindcă ai căutat să faci ceea ce socoteai potrivit, dorindu-i binele, sănătatea și mijloacele vindecării. Nădăjduim să ai pentru aceasta o mare răsplată și o răsplătire îmbelșugată, iar Allah să te reunească cu ea în Lăcașul cinstirii, alături de tatăl tău și de cei dragi.

13. A renunțat la studii fără încuviințarea mamei[45]

Întrebare: O femeie spune: *„Am renunțat la studii, iar mama nu este de acord. Am păcătuit?"*

Răspuns: Studiile cuprind un mare bine și mult folos. Musulmanul și musulmana au datoria să învețe și să dobândească înțelegerea religiei, fiindcă musulmanul trebuie să-și înțeleagă religia și să învețe ceea ce nu îi este îngăduit să ignore. Printre cauzele fericirii se numără înțelegerea religiei, după cum a spus el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui: *„Celui căruia Allah îi voiește binele îi dă înțelegerea religiei."*[46] Așadar, printre semnele binelui și ale fericirii se numără înțelegerea religiei lui Allah și a Legii Sale, astfel încât musulmanul să cunoască ce îi este obligatoriu și ce îi este interzis și să-L adore pe Allah în cunoștință de cauză. Profetul ﷺ spune:

> *„Celui care urmează o cale căutând prin ea cunoaștere, Allah îi ușurează prin aceasta o cale spre Paradis."*[47]

Ai, așadar, datoria să înveți și să dobândești înțelegerea religiei, dacă aceasta îți este cu putință în școli islamice bune și sigure. Dacă mama insistă, aceasta îți impune să arăți și mai multă grijă și râvnă pentru înțelegerea religiei. Ascultarea părinților îți sporește binele și folosul, atât acum, cât și în Viața de Apoi; de aceea, nu se cuvine să nu o asculți în această privință. Excepția

45 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 8/317.

46 Relatat de al-Bukhārī, Cartea științei, capitolul „Celui căruia Allah îi voiește binele îi dă înțelegerea religiei" (71), și Muslim, Cartea zakātului, capitolul despre interzicerea cerșitului (1037).

47 Relatat de Muslim, Cartea pomenirii, a invocării, a căinței și a cererii de iertare, capitolul despre meritul întrunirii pentru recitarea Coranului și pomenirea lui Allah (2699).

este situația în care școala este mixtă ori cuprinde alte lucruri care îți vatămă religia. În asemenea împrejurări, ai datoria să renunți la studii, chiar dacă mama sau tatăl nu sunt de acord, fiindcă Trimisul ﷺ a spus: *„Ascultarea este numai în ceea ce este bine."*[48] El ﷺ a mai spus: *„Nu există ascultare față de o făptură în neascultarea față de Creator."*[49]

Allah să ne călăuzească pe toți! Binecuvântarea lui Allah să fie asupra lui Muḥammad, a familiei și a tuturor companionilor săi!

14. Nu este o faptă bună să divorțezi de soție fără vreo vină, chiar la porunca mamei[50]

Întrebare: De la ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh ibn Bāz către onoratul frate M. ʿ. ʿ. Allah să-l călăuzească spre tot binele! Āmīn.

Pacea, îndurarea și binecuvântările lui Allah fie asupra voastră!

Am primit scrisoarea dumneavoastră din 5/2/1389 H — Allah să vă unească cu călăuzirea Sa — în care ați arătat că între mama dumneavoastră și mama soției a apărut o neînțelegere, care a determinat-o pe mama dumneavoastră să vă ceară să divorțați de soție și să stăruie că, dacă nu divorțați de ea, nu va mai intra în casa dumneavoastră și nu va primi nimic de la dumneavoastră. Ați mai spus că ați divorțat anterior de soție din pricina insistenței mamei de a o divorța și pentru că mama plecase din casă până la împlinirea divorțului; apoi v-ați reluat soția, după care neînțelegerea și cearta au izbucnit din nou. Am luat cunoștință de toate acestea, precum și de întrebarea dumneavoastră despre hotărârea religioasă privind obligația de a o asculta pe mamă într-o asemenea situație.

48 Relatat de al-Bukhārī, Cartea cârmuirii, capitolul despre ascultarea și supunerea față de conducător câtă vreme nu este vorba de un păcat (7145), și Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre obligația ascultării conducătorilor în afara păcatului (1840).

49 Relatat cu un înțeles asemănător de al-Bukhārī, Cartea relatărilor transmise de o singură persoană, capitolul despre acceptarea unei asemenea relatări (7257), și Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre obligația ascultării conducătorilor în afara păcatului (1840). Formularea redată aparține lui Ibn Abī Shaybah, al-Muṣannaf, 6/545, și al-Ṭabarānī, al-Awsaṭ, 4/182.

50 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 21/288–289.

Răspuns: Dacă soția nu i-a pricinuit vreun rău mamei dumneavoastră, iar mama nu se teme că această femeie v-ar vătăma persoana, religia ori averea, nu are dreptul să vă despartă. Nici dumneavoastră nu aveți, în aceste împrejurări, obligația de a o asculta în această privință, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Nu este îngăduit să pricinuiești rău și nici să răspunzi răului prin rău."*[51] El ﷺ a mai spus: *„Ascultarea este numai în ceea ce este bine."*[52] Nu este o faptă bună să divorțați de soție fără ca ea să fi greșit față de mama dumneavoastră și fără să existe vreo stricăciune în religia ei. Poate îi veți aduce mamei la cunoștință această fatwa și îi veți lămuri hotărârea religioasă, în nădejdea că își va schimba părerea, vă va îngădui să o păstrați pe soție și se va întoarce în casa dumneavoastră. În orice împrejurare, aveți datoria să vă străduiți să îi arătați bunătate și să o mulțumiți, pe cât puteți, fără să divorțați de soție.

Cât despre divorț, el nu vă este obligatoriu în această situație. Se cuvine să-I cereți adesea lui Allah Preaslăvitul să o călăuzească pe mamă și să-i deschidă inima pentru a vă ierta pe dumneavoastră și pe soția dumneavoastră. Allah Preaslăvitul are putere asupra tuturor lucrurilor. Celui care se teme de Allah, El îi pregătește o ieșire. Așadar, temeți-vă de Allah, străduiți-vă să-L ascultați și feriți-vă de ceea ce a interzis. Apoi bucurați-vă de vestea alinării, a ușurării și a unui sfârșit bun. Allah să ne dăruiască nouă și dumneavoastră un sfârșit bun, să ne ușureze nouă și dumneavoastră treburile și să deschidă inima mamei dumneavoastră spre ceea ce este bine pentru voi toți. El este Darnic și Generos. Pacea, îndurarea și binecuvântările lui Allah fie asupra voastră!

51 Relatat de Aḥmad (2862) și Ibn Mājah, Cartea hotărârilor judecătorești, capitolul despre cel care construiește pe proprietatea sa ceva care îi vatămă vecinul (2340).

52 Relatat de al-Bukhārī (7145) și Muslim (1840), în hadithul citat mai sus despre ascultarea numai în ceea ce este bine.

15. Nu ești obligat să asculți de mamă în privința divorțului dacă soția nu i-a făcut rău[53]

Întrebare: De la ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh ibn Bāz către onoratul frate, distinsul președinte al tribunalului din al-Jawf. Allah să-l călăuzească spre tot binele! Āmīn.

Pacea, îndurarea și binecuvântările lui Allah fie asupra voastră!

Dragul meu, am primit scrisoarea dumneavoastră din 3/11/1389 H — Allah să vă unească cu călăuzirea Sa — în care ați amintit situația bărbatului care are două sau mai multe soții, una dintre ele fiindu-i deosebit de dragă datorită firii ei bune. Însă mama și fratele lui nu o doresc și i-au spus: *„Nu ne vom împăca cu tine și nu vom fi mulțumiți de tine câtă vreme rămâne cu tine”* de teamă că ea îl va îndepărta de ei. Am înțeles și întrebarea dumneavoastră: trebuie să-și asculte mama și fratele și să divorțeze de ea sau să-i ofere o locuință separată, dacă ei doresc acest lucru?

Răspuns: Nu este obligat să îi asculte în privința divorțului dacă ea nu le-a făcut rău. Nu este nicio problemă să o așeze într-o altă locuință decât aceea în care stau ei, dacă aceasta liniștește situația. Pe scurt, nu păcătuiește dacă nu își ascultă mama în această privință, atunci când femeia nu i-a făcut rău și nu există în religia ei ceva care să impună despărțirea de ea.

16. Datoria de a rămâne statornic în adevăr și de a nu asculta în neascultarea față de Creator[54]

Întrebare: Sunt musulmană, slavă lui Allah, fac tot ceea ce Îi este plăcut lui Allah și respect acoperământul prescris de religie. Însă mama — Allah să o ierte — nu vrea să respect acoperământul și îmi poruncește să urmăresc filme la cinema, înregistrări video și altele asemenea. Îmi spune: *„Dacă nu te distrezi și nu te înveselești, vei ajunge bătrână și îți va albi părul!”*

Răspuns: Ai datoria să te porți cu blândețe cu mama, să îi arăți bunătate și să îi vorbești în cel mai frumos chip, fiindcă dreptul mamei este măreț. Însă nu îți este îngăduit să o asculți în ceea ce

53 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 21/301.

54 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 9/314.

nu este bine, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Ascultarea este numai în ceea ce este bine."*[55] El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a mai spus: *„Nu există ascultare față de o făptură în neascultarea față de Creator."*[56] Tot astfel, nici tatăl, nici soțul și nici altcineva nu trebuie ascultați în păcate față de Allah, potrivit hadithului amintit. Totuși, soția, copilul și ceilalți aflați în asemenea situații trebuie să folosească blândețea și un mod frumos de a rezolva problemele, arătând dovezile religioase, obligația ascultării de Allah și de Trimisul Său și necesitatea de a se feri de neascultarea față de Allah și de Trimisul Său, rămânând statornici în adevăr și neascultând de cine poruncește împotriva lui, fie că este soțul, tatăl, mama sau altcineva. Nu este nicio problemă să urmărești la televizor ori pe înregistrări video ceea ce nu cuprinde lucruri condamnabile și să asculți dezbateri științifice și lecții folositoare, ferindu-te de programele în care sunt prezentate lucruri condamnabile. Tot astfel, nu este îngăduit să urmărești filme la cinema din pricina feluritelor lucruri neadevărate pe care le cuprind.

17. Ascultarea tatălui în ceea ce este bine[57]

Întrebare: Despre faptele tatălui care contravin Legii religioase și bunei sale purtări și despre datoria fiului față de tată în această situație.

Răspuns: Pacea, îndurarea și binecuvântările lui Allah fie asupra voastră! Îi cerem lui Allah să-l călăuzească pe tatăl tău și să-i dăruiască pocăința.

55 Relatat de al-Bukhārī (7145) și Muslim (1840), în hadithul citat mai sus despre ascultarea numai în ceea ce este bine.

56 Relatat cu un înțeles asemănător de al-Bukhārī (7257) și Muslim (1840). Formularea citată se găsește la Ibn Abī Shaybah, al-Muṣannaf, 6/545, și al-Ṭabarānī, al-Awsaṭ, 4/182, după cum s-a arătat mai sus.

57 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 5/354.

Te sfătuim să te porți cu blândețe cu el, să-l povățuiești într-un mod frumos și să nu deznădăjduiești de călăuzirea lui, potrivit cuvintelor lui Allah Preaslăvitul:

﴿وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَٰلُهُۥ فِى عَامَيْنِ أَنِ ٱشْكُرْ لِى وَلِوَٰلِدَيْكَ إِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ وَإِن جَٰهَدَاكَ عَلَىٰٓ أَن تُشْرِكَ بِى مَا لَيْسَ لَكَ بِهِۦ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۖ وَصَاحِبْهُمَا فِى ٱلدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ وَٱتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَىَّ﴾

I-am poruncit omului [bunătate] față de părinții săi. Mama lui l-a purtat, slăbind tot mai mult, iar înțărcarea lui este la doi ani. „Fii recunoscător față de Mine și față de părinții tăi! La Mine este întoarcerea. Iar dacă ei se străduiesc să te facă să-Mi asociezi ceea ce tu nu cunoști, nu-i asculta! Poartă-te însă cu ei în această lume cu bunătate și urmează calea celui care se întoarce la Mine."

Coran 31:14–15

Allah Preaslăvitul a poruncit recunoștința față de părinți alături de recunoștința față de El. I-a poruncit copilului să se poarte cu ei în această lume cu bunătate, chiar dacă ei se străduiesc să-l împingă la necredință în Allah. Din aceasta înțelegi că îți este prescris să te porți cu tatăl tău cu bunătate și să-i faci bine, chiar dacă el se poartă rău cu tine, și să te străduiești să-l chemi la adevăr, poate că Allah îl va călăuzi prin tine. Nu îți este îngăduit să-l asculți în vreun păcat. Te mai sfătuim să ceri ajutor pentru călăuzirea lui de la Allah Atotputernicul și Mărețul, apoi de la oamenii buni dintre rudele tale, precum unchii paterni și alții pe care tatăl tău îi prețuiește și îi respectă, poate că le va primi sfatul.

Îi cerem lui Allah pentru noi, pentru tine și pentru el călăuzire și izbânda pocăinței sincere. El este Auzitor și Apropiat. Pacea, îndurarea și binecuvântările lui Allah fie asupra voastră!

18. Nu este bunătate față de tată să-l asculți căsătorindu-te cu o femeie care nu se roagă[58]

Întrebare: Un bărbat știe că ascultarea părinților este obligatorie. Însă tatăl i-a cerut mâna unei fete, iar el a aflat că ea nu se roagă. Dacă refuză această logodnică, se socotește aceasta lipsă de respect față de părinți sau nu?

Răspuns: Aceasta nu este lipsă de respect față de părinți. Nu este îngăduită căsătoria cu o femeie care nu se roagă, fiindcă abandonarea rugăciunii este necredință majoră, potrivit celei mai corecte dintre cele două opinii ale învățaților, având în vedere cuvintele Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra lui: *„Legământul dintre noi și ei este rugăciunea. Cine o abandonează a căzut în necredință."*[59] De asemenea, hadithul: *„Între rob și necredință se află abandonarea rugăciunii"*, relatat de Muslim.[60] Aceasta, de asemenea, fiindcă rugăciunea este stâlpul Islamului.

Un grup de învățați consideră că abandonarea ei din nepăsare și lene este necredință minoră și păcat și că omul nu devine necredincios prin aceasta dacă îi recunoaște obligația și știe că este obligatorie. Mai corectă este prima opinie: cel care o abandonează devine necredincios chiar dacă nu îi neagă obligația, potrivit hadithurilor autentice amintite. Unii învățați au relatat consensul companionilor Profetului ﷺ, Allah să fie mulțumit de ei, în această privință.

În orice caz, cu cea care nu se roagă nu se încheie căsătorie. Chiar dacă am spune că nu este necredincioasă, nu se cuvine ca

---

58 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 21/83–84.

59 Relatat de Aḥmad (22428), al-Tirmidhī, Cartea credinței, capitolul despre abandonarea rugăciunii (2621), al-Nasāʾī, Cartea rugăciunii, capitolul despre hotărârea privitoare la cel care abandonează rugăciunea (463), și Ibn Mājah, Cartea împlinirii rugăciunii și a Sunnei sale, capitolul despre cel care abandonează rugăciunea (1079).

60 Relatat de Muslim, Cartea credinței, capitolul care arată folosirea numelui de necredință pentru cel care abandonează rugăciunea (82).

musulmanul să se căsătorească cu ea. Nu trebuie ascultat în această privință nici tatăl, nici mama și nici altcineva, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Ascultarea este numai în ceea ce este bine."*[61] El ﷺ a mai spus: *„Nu există ascultare față de o făptură în neascultarea față de Creator."*[62] Allah este Cel care dă izbândă.

19. Copilul care își constrânge tatăl să împlinească darul promis[63]

Întrebare: Îi este îngăduit copilului să îi ceară tatălui împlinirea darului făcut lui, constrângându-l să facă aceasta?
Răspuns: Nu îi este îngăduit, fiindcă aceasta contravine celor arătate de hadithul amintit și constituie purtare rea față de părinți. Allah Preaslăvitul a interzis-o și a așezat-o printre cele mai grave păcate mari. În cele două Ṣaḥīḥ-uri se relatează de la Abū Bakrah al-Thaqafī, Allah să fie mulțumit de el, că Profetul ﷺ a spus: *„Să vă înștiințez despre cele mai grave păcate mari?"* Am răspuns: *„Da, o, Trimis al lui Allah!"* A spus: *„A-I asocia ceva lui Allah și a te purta rău cu părinții."* Stătea rezemat, apoi s-a ridicat în șezut și a spus: *„Și, luați aminte, vorba mincinoasă! Și, luați aminte, mărturia mincinoasă!"*[64] Copilul, fie băiat, fie fată, are datoria să se ferească de purtarea rea față de părinți și să se străduiască să le arate bunătate, potrivit acestui hadith autentic și cuvintelor lui Allah Preaslăvitul:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا﴾

Domnul tău a hotărât să nu-L adorați decât pe El și să vă purtați cu bunătate față de părinți.

Coran 17:23

61 Relatat de al-Bukhārī (7145) și Muslim (1840), în hadithul citat mai sus despre ascultarea numai în ceea ce este bine.

62 Relatat cu un înțeles asemănător de al-Bukhārī (7257) și Muslim (1840); formularea citată se găsește la Ibn Abī Shaybah, al-Muṣannaf, 6/545, și al-Ṭabarānī, al-Awsaṭ, 4/182, după cum s-a arătat mai sus.

63 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 9/300–301.

64 Relatat de al-Bukhārī (5976) și Muslim (87), în hadithul citat mai sus despre cele mai grave păcate mari.

El Preaslăvitul mai spune:

﴿أَنِ ٱشْكُرْ لِى وَلِوَٰلِدَيْكَ إِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ﴾

Fii recunoscător față de Mine și față de părinții tăi! La Mine este întoarcerea.
Coran 31:14

Dovezile din Carte și Sunnah în această privință sunt numeroase.

20. Din averea tatălui zgârcit se ia potrivit cu ceea ce se cuvine[65]

Întrebare: Le este îngăduit copiilor să ia din averea tatălui fără știrea lui?

Răspuns: Copiilor nu le este îngăduit să ia din averea tatălui fără știrea lui, în afară de ceea ce impune nevoia obișnuită pentru cei aflați în situația lor, atunci când el este zgârcit cu aceasta, ei nu se pot întreține din averile lor, iar el nu le asigură întreținerea obligatorie. Profetul ﷺ i-a spus lui Hind bint ʿUtbah, soția lui Abū Sufyān ibn Ḥarb, Allah să fie mulțumit de ea, când ea i s-a plâns spunând: *„Abū Sufyān nu îmi dă din întreținere ceea ce îmi ajunge mie și copiilor mei, în afară de ceea ce iau din averea lui fără știrea sa."* El ﷺ i-a răspuns: *„Ia din averea lui, potrivit cu ceea ce se cuvine, cât îți ajunge ție și copiilor tăi."* Autenticitatea lui este convenită de al-Bukhārī și Muslim.[66]

„Potrivit cu ceea ce se cuvine" înseamnă ceea ce este cunoscut ca întreținere obișnuită pentru cei aflați în situația lor, fără exces și fără risipă.

65 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 22/312.

66 Relatat de al-Bukhārī, Cartea vânzărilor, capitolul despre cel care rânduiește treburile localităților potrivit obiceiurilor cunoscute între locuitorii lor (2211), și Muslim, Cartea judecăților, capitolul despre cazul lui Hind (1714).

21. Când tatăl refuză întreținerea, mama îi întreține pe copii din averea soțului, fără știrea lui[67]

Întrebare: Dacă tatăl refuză să îl întrețină pe fiu, poate mama să îi dea din zakātul averii ei sau nu? Allah să vă călăuzească!
Răspuns: Tatăl are datoria să-și întrețină fiul dacă fiul nu are mijloace și nu este în stare [să se întrețină]. Dacă soțul nu asigură întreținerea, soția îi întreține pe copii din averea tatălui, chiar fără știrea lui. Hind bint ʿUtbah a spus: *„O, Trimis al lui Allah, Abū Sufyān este un bărbat zgârcit. Nu îmi dă o întreținere care să-mi ajungă mie și copiilor mei. Am vreo vină dacă iau din averea lui fără știrea sa?"* Profetul ﷺ a răspuns:

> *„Nu ai nicio vină. Ia din averea lui, potrivit cu ceea ce se cuvine, cât îți ajunge ție și copiilor tăi."*[68]

Așadar, dacă tatăl este zgârcit, soția ia din averea lui, fără știrea sa, cât îi ajunge ei și copiilor ei. Cât despre fiul care are puterea și capacitatea de a munci ori are avere suficientă, el se întreține din averea sa, iar tatăl nu are nicio obligație în această privință.

Însă, dacă este sărac și nu are mijloace, tatăl are datoria să-l întrețină, iar mama trebuie să cheltuiască pentru el din averea tatălui, dacă acesta este zgârcit, chiar fără știrea lui.

22. Sfat pentru părinți[69]

Întrebare: Unii tați nu se îngrijesc de copiii lor în privința religiei. De pildă, nu le poruncesc rugăciunea, citirea Coranului sau tovărășia oamenilor buni, în vreme ce le poruncesc să frecventeze școala cu regularitate și se înfurie dacă fiul lipsește de la ea. Care este sfatul dumneavoastră, onorate shaykh?
Răspuns: Îi sfătuiesc pe tați, pe unchii paterni și pe frați să se teamă de Allah în privința copiilor aflați în grija lor, să le poruncească rugăciunea când ajung la șapte ani și să-i lovească pentru neîmplinirea ei când ajung la zece ani, după cum se

67 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 22/312–313.
68 Relatat de al-Bukhārī (2211) și Muslim (1714), în hadithul lui Hind citat în răspunsul precedent.
69 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 7/184–185.

relatează autentic de la Profetul ﷺ: *„Porunciți-le copiilor voștri rugăciunea la șapte ani, loviți-i pentru ea la zece ani și despărțiți-i în locurile de dormit.”*[70] Tații, mamele și frații mai mari au datoria să vegheze asupra celor aflați în grija lor în privința rugăciunii și a celorlalte lucruri, să-i oprească de la ceea ce Allah a interzis și să-i oblige la ceea ce Allah a făcut obligatoriu. Aceasta este datoria lor, căci copiii le sunt încredințați. Allah Preaslăvitul spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا﴾

O, voi cei care credeți! Păziți-vă pe voi înșivă și familiile voastre de un Foc!

Coran 66:6

Allah Atotputernicul și Mărețul mai spune:

﴿وَأۡمُرۡ أَهۡلَكَ بِٱلصَّلَوٰةِ وَٱصۡطَبِرۡ عَلَيۡهَا﴾

Poruncește familiei tale rugăciunea și stăruie tu însuți în ea!

Coran 20:132

70 Relatat de Aḥmad (6757) și Abū Dāwūd, Cartea rugăciunii, capitolul despre vârsta la care copilului i se poruncește rugăciunea (495).

Despre profetul și trimisul Său Ismāʿīl — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — El spune:

﴿وَٱذْكُرْ فِى ٱلْكِتَـٰبِ إِسْمَـٰعِيلَ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ صَادِقَ ٱلْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُۥ بِٱلصَّلَوٰةِ وَٱلزَّكَوٰةِ وَكَانَ عِندَ رَبِّهِۦ مَرْضِيًّا﴾

Și amintește-l în Carte pe Ismāʿīl! El își ținea făgăduința și era un trimis și un profet. El le poruncea alor săi rugăciunea și zakātul și era plăcut Domnului său.

Coran 19:54–55

Trebuie, așadar, să împlinim porunca lui Allah Preaslăvitul și a Trimisului Său ﷺ, să-i obligăm pe ai noștri și pe copiii noștri la ascultarea de Allah și de Trimisul Său în privința rugăciunii și a celorlalte lucruri și să-i oprim de la ceea ce Allah și Trimisul Său au interzis: abandonarea rugăciunii, consumul de băuturi amețitoare, fumatul, ascultarea instrumentelor de divertisment, tovărășia oamenilor răi și altele asemenea. Trebuie să-i îndrumăm să țină tovărășia oamenilor buni. Aceasta este datoria tutorilor față de băieții și fetele aflați în grija lor. Allah Preaslăvitul îi va întreba despre aceasta în Ziua Învierii, după cum spune El, Atotputernicul și Mărețul:

﴿فَوَرَبِّكَ لَنَسْـَٔلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ عَمَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ﴾

Pe Domnul tău, îi vom întreba pe toți despre ceea ce făceau!

Coran 15:92–93

Profetul ﷺ a spus:

„Fiecare dintre voi este păstor și fiecare dintre voi este răspunzător de turma sa. Bărbatul este păstor în familia casei sale și este răspunzător de turma sa. Femeia este păstoriță în casa soțului ei și este răspunzătoare de turma sa. Robul este păstor în averea stăpânului său și este răspunzător de turma sa."[71]

23. A trece cu vederea abaterile copiilor de la religie[72]

Întrebare: Am o soră aflată în al cincilea deceniu al vieții. Are un fiu, iar din dragoste prea mare pentru el îi trece adesea cu vederea abaterile de la religie și de la buna purtare. Ea spune că așa fac multe mame și unii tați. Vă rog să ne îndrumați în această privință. Allah să vă răsplătească cu bine!

Răspuns: Musulmanul are datoria să se teamă de Allah în privința sa, a familiei sale, a vecinilor săi, în toate treburile sale și în relația cu toți musulmanii. Aceasta înseamnă să-i cheme la Allah, să le poruncească binele și să-i oprească de la rău, fără să-l împiedice în privința lui Allah mustrarea vreunui mustrător. Aceasta este datoria fiecărui musulman. Nu trebuie să abandoneze poruncirea binelui și oprirea răului de dragul unei rude ori din iubire pentru cineva. Dimpotrivă, tocmai din iubirea pentru ruda sa și din adevărata păstrare a legăturii cu ea, pentru care este răsplătit, face parte să-i poruncească binele și să o oprească de la rău. Allah Atotputernicul și Mărețul spune:

﴿وَإِذَا قُلْتُمْ فَٱعْدِلُوا۟ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ﴾

Iar când vorbiți, fiți drepți, chiar dacă este vorba de o rudă!
Coran 6:152

71 Relatat de al-Bukhārī, Cartea rugăciunii de vineri, capitolul despre rugăciunea de vineri în sate și orașe (893), și Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre meritul conducătorului drept și pedeapsa celui nedrept (1829).

72 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 6/460–461.

Fiecare credincios și fiecare credincioasă au datoria să se teamă de Allah și să împlinească dreptul care le revine, atât față de cel apropiat, cât și față de cel îndepărtat. El Preaslăvitul spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُونُواْ قَوَّٰمِينَ بِٱلْقِسْطِ شُهَدَآءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمْ أَوِ ٱلْوَٰلِدَيْنِ وَٱلْأَقْرَبِينَ﴾

O, voi cei care credeți! Fiți statornici în dreptate, martori pentru Allah, chiar împotriva voastră, a părinților ori a rudelor voastre!

Coran 4:135

El Preaslăvitul mai spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلْحِجَارَةُ﴾

O, voi cei care credeți! Păziți-vă pe voi înșivă și familiile voastre de un Foc al cărui combustibil sunt oamenii și pietrele!

Coran 66:6

Credinciosul și credincioasa au, așadar, datoria să-și povățuiască rudele și pe ceilalți, să dezaprobe răul și să poruncească binele atât rudelor, cât și altora. Una dintre cele mai însemnate îndatoriri este să-și povățuiască ruda și să o îndrume spre bine. Aceasta este mai măreț decât să păstreze legătura cu ea prin bani. Dacă o ajută cu bani, este răsplătit pentru păstrarea legăturii de rudenie; însă a păstra legătura îndrumând-o spre bine, învățând-o binele, poruncindu-i binele și oprind-o de la rău este mai însemnat decât ajutorul bănesc, fiindcă îndrumarea spre bine îi folosește în această lume și în Viața de Apoi. Nici surorii tale, nici altcuiva nu îi este îngăduit să abandoneze poruncirea binelui și oprirea răului din iubire pentru copil, frate, soră sau altcineva. Ea are datoria să poruncească binele și să oprească răul prin căile

pe care le consideră folositoare și rodnice și prin mijloace frumoase, astfel încât, dacă Allah voiește, să izbutească în ceea ce face și să se achite de răspunderea sa.

24. Dreptatea între copii[73]

Întrebare: În hadith se spune: *„Temeți-vă de Allah și fiți drepți între copiii voștri!"* Se are în vedere egalitatea absolută sau băiatului îi revine cât partea a două fete, după modelul moștenirii? Din câte cred, hadithul spune: *„Tuturor le-ai dat asemenea?"* Cuvântul *„asemenea"*, dacă este corect, sugerează egalitatea absolută, în afară de cazul în care el vorbește numai despre băieți. Lămuriți-ne, Allah să vă dăruiască folos!

Răspuns: Hadithul este autentic. Cei doi shaykhi l-au relatat de la al-Nuʿmān ibn Bashīr, Allah să fie mulțumit de amândoi: tatăl lui i-a dăruit un rob, iar mama sa a spus: *„Nu sunt de acord până când Trimisul lui Allah — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — nu va fi martor."* Bashīr ibn Saʿd a mers la Profetul ﷺ și i-a spus ce făcuse. El l-a întrebat: *„Fiecărui copil al tău i-ai dat asemenea cu ceea ce i-ai dat lui al-Nuʿmān?"* A răspuns: *„Nu."* Atunci Trimisul a spus: *„Temeți-vă de Allah și fiți drepți între copiii voștri!"*[74] Aceasta arată că nu este îngăduit să fie favorizați unii copii față de alții prin daruri sau să fie dăruite numai unora. Toți sunt copiii lui și de la toți se nădăjduiește bunătate; de aceea, nu este îngăduit să îi dăruiască pe unii și pe alții nu. Învățații — Allah să aibă milă de ei — au avut două opinii: să se dea egal, băiatului la fel ca fetei, sau să primească băiatul mai mult decât fata, după modelul moștenirii. Mai întemeiată este opinia că darul urmează împărțirea moștenirii, iar egalitatea se realizează dându-i băiatului cât la două fete. Aceasta este partea pe care Allah le-a rânduit-o la moștenire, iar El Preaslăvitul este Judecătorul Drept. Tot astfel trebuie să procedeze credinciosul când le face daruri copiilor: așa

73 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 6/476.

74 Relatat de al-Bukhārī, Cartea darurilor, a meritului lor și a îndemnului la ele, capitolul despre luarea martorilor la daruri (2587), și Muslim, Cartea darurilor, capitolul despre dezaprobarea favorizării unora dintre copii prin daruri (1623).

cum, dacă le-ar lăsa averea după moarte, băiatului i-ar reveni cât partea a două fete, tot astfel, când le dă în timpul vieții, îi dă băiatului cât la două fete. Aceasta este dreptatea în privința lor, precum și a mamei și a tatălui lor. Tatăl și mama au datoria să le dăruiască astfel copiilor: băiatului cât partea a două fete. Prin aceasta se împlinesc dreptatea și egalitatea, după cum Allah a rânduit aceasta ca dreptate în moștenirea lor de la tată și mamă.

25. Creșterea a trei fiice[75]

Întrebare: Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Cine are trei fiice, are răbdare cu ele, le dă de băut și le îmbracă, ele îi vor fi pavăză împotriva Focului."[76]

Vor fi ele pavăză împotriva Focului numai pentru tată sau și mama are parte de aceasta? Eu am, slavă lui Allah, trei fiice.
Răspuns: Hadithul îi cuprinde deopotrivă pe tată și pe mamă, potrivit cuvintelor lui ﷺ: *„Cine are două fiice și se poartă frumos cu ele, ele îi vor fi pavăză împotriva Focului."*[77] Tot astfel, dacă are surori, mătuși paterne, mătuși materne ori altele asemenea și se poartă frumos cu ele, nădăjduim pentru el Paradisul. Ori de câte ori le face bine, el merită prin aceasta o mare răsplată și este ocrotit de Foc, fiind așezată o piedică între el și Foc datorită faptei sale bune. Aceasta îi privește pe musulmani: când musulmanul împlinește aceste fapte bune căutând Fața lui Allah, el a făcut un lucru care îi este cauză de izbăvire de Foc. Izbăvirea de Foc și intrarea în Paradis au multe cauze, iar credinciosul trebuie să înmulțească asemenea fapte. Islamul însuși este singura temelie și cauza de bază pentru intrarea în Paradis și izbăvirea de Foc. Există fapte prin care musulmanul, împlinindu-le, intră în Paradis și scapă de Foc: de pildă, cel căruia i s-au dăruit fiice ori surori și le

75 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 4/375–376.

76 Relatat de Aḥmad (16950) și Ibn Mājah, Cartea bunei purtări, capitolul despre bunătatea față de părinte și binefacerea față de fiice (3669).

77 Relatat de al-Bukhārī, Cartea zakātului, capitolul „Feriți-vă de Foc chiar și cu o jumătate de curmală!" (1418), și Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunei purtări, capitolul despre meritul binefacerii față de fiice (2629).

arată bunătate, ele îi sunt pavăză împotriva Focului. Tot astfel, celui căruia îi mor trei copii înainte de vârsta răspunderii religioase, aceștia îi sunt pavăză împotriva Focului. Au întrebat: *„O, Trimis al lui Allah, și doi?"* A răspuns: *„Și doi."* Nu l-au întrebat despre unul singur.[78] Se relatează autentic de la el ﷺ că a spus:

„Allah Atotputernicul și Mărețul spune: «Robul Meu credincios, când îi iau pe cel iubit dintre oamenii acestei lumi, iar el caută răsplata [Mea], nu are la Mine altă răsplată decât Paradisul.»"[79] El Preaslăvitul și Preaînaltul a arătat astfel că robul credincios, când îi ia pe cel ales al inimii sale — adică pe cel iubit — dintre oamenii acestei lumi, iar el rabdă și caută răsplata, nu are la El altă răsplată decât Paradisul. Și unul singur dintre copiii noștri morți de mici intră în acest hadith, dacă Allah îl ia la El, iar tatăl, mama sau amândoi rabdă și caută răsplata: lor le revine Paradisul. Acesta este un mare har de la Allah. Tot astfel, soțul, soția și celelalte rude și prietenii, dacă rabdă și caută răsplata, intră în acest hadith, ținând seama de faptul că trebuie să fie feriți de ceea ce ar putea împiedica aceasta, precum moartea stăruind în vreun păcat mare. Îi cerem lui Allah ocrotire!

26. Înțelesul binefacerii[80]

Întrebare: Ce este binefacerea amintită în hadith?

Răspuns: Binefacerea față de fiice și cele asemenea lor se împlinește prin a le crește după educația islamică, a le învăța și a le forma în adevăr, a veghea asupra castității lor și a le ține departe de ceea ce Allah a interzis, precum expunerea podoabelor și altele. Tot astfel se cresc surorile, băieții și ceilalți, prin feluritele chipuri de binefacere, astfel încât toți să crească în ascultarea de Allah și de Trimisul Său, departe de cele interzise de Allah și împlinind dreptul lui Allah Preaslăvitul și Preaînaltul. Din

78 Relatat de al-Bukhārī, Cartea înmormântărilor, capitolul despre meritul celui căruia îi moare un copil și caută răsplata [lui Allah] (1250), și Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunei purtări, capitolul despre meritul celui căruia îi moare un copil și caută răsplata pentru el (2634).

79 Relatat de al-Bukhārī, Cartea înmuierii inimilor, capitolul despre fapta prin care se caută Fața lui Allah (6424).

80 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 4/376–377.

aceasta se înțelege că nu se are în vedere numai binefacerea prin hrană, băutură și îmbrăcăminte, ci ceva mai cuprinzător: binefacerea față de ele în treburile religiei și ale acestei lumi.

27. Rânduiala jertfei ʿaqīqah[81]

Întrebare: Dacă fătul moare în pântecele mamei, trebuie tatăl să jertfească pentru el o ʿaqīqah?

Răspuns: ʿAqīqah este o Sunnah întărită, nu o obligație: două oi pentru băiat și una pentru fată. Sunnah este să fie jertfită în a șaptea zi, chiar dacă pruncul s-a născut mort. Tot Sunnah este să i se dea nume și să i se radă capul în a șaptea zi; dacă i se dă numele în prima zi, nu este nicio problemă, fiindcă hadithurile autentice de la Profetul ﷺ arată aceasta.

Se relatează autentic că el ﷺ i-a dat fiului său Ibrāhīm numele chiar în ziua nașterii și că i-a dat lui ʿAbd Allāh ibn Abī Ṭalḥah al-Anṣārī numele în ziua nașterii. Se relatează autentic de la el ﷺ, prin Samurah ibn Jundub, Allah să fie mulțumit de el, că a spus: *„Fiecare băiat este legat de jertfa sa ʿaqīqah; se jertfește pentru el în a șaptea zi, i se rade capul și i se dă nume”* — relatat de imamul Aḥmad și autorii celor patru Sunan printr-un lanț autentic.[82]
Se relatează autentic de la el ﷺ, prin ʿĀʾishah și Umm Kurz al-Kaʿbiyyah, Allah să fie mulțumit de ele, că a poruncit să se jertfească pentru băiat două oi asemănătoare, iar pentru fată o oaie. Se relatează autentic de la el ﷺ, prin ʿAmr ibn Shuʿayb, de la tatăl său, de la bunicul său, că Profetul ﷺ a spus:

> *„Cine are un copil și dorește să jertfească pentru el, să jertfească pentru băiat două oi asemănătoare, iar pentru fată o oaie.”*[83]

81 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 18/48–50.

82 Relatat de Aḥmad (19676), Abū Dāwūd, Cartea jertfelor, capitolul despre ʿaqīqah (2837), al-Tirmidhī, Cartea jertfelor, capitolul despre ʿaqīqah cu o oaie (1522), al-Nasāʾī, Cartea jertfei ʿaqīqah, capitolul despre momentul jertfei (4220), și Ibn Mājah, Cartea animalelor sacrificate, capitolul despre ʿaqīqah (3165).

83 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea jertfelor, capitolul despre ʿaqīqah (2842), și al-Nasāʾī, Cartea jertfei ʿaqīqah, capitolul despre momentul jertfei (4212).

Aceste hadithuri îl cuprind și pe pruncul pierdut înainte de termen, și pe celălalt, dacă i-a fost insuflat sufletul: adică pe cel născut în luna a cincea sau ulterior.

Este prescris ca, dacă s-a născut mort, să fie spălat, învelit în giulgiu și să se facă rugăciunea pentru el. Este prescris, de asemenea, să i se dea nume și să se facă pentru el ʿaqīqah, datorită sensului general al hadithurilor amintite. Allah este Cel care dă izbândă.

28. Felul prescris al jertfei ʿaqīqah[84]

Întrebare: Care este hotărârea lui Allah și a Trimisului Său ﷺ despre niște oameni care, când moare unul dintre ei, rudele lui jertfesc o oaie pe care o numesc *„ʿaqīqah”*, fără să-i frângă vreun os? Apoi îi îngroapă oasele și conținutul stomacului, pretinzând că aceasta este o faptă bună care trebuie împlinită.

Răspuns: Această faptă este o inovație fără temei în Legea islamică. Trebuie abandonată și trebuie făcută pocăință către Allah pentru ea, asemenea celorlalte inovații și păcate, fiindcă pocăința către Allah Preaslăvitul este obligatorie pentru toate. El Atotputernicul și Mărețul spune:

﴿وَتُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ ٱلْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

Și întoarceți-vă cu toții la Allah întru pocăință, o, voi cei credincioși, pentru ca voi să izbândiți!

Coran 24:31

Allah Preaînaltul mai spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ تُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا﴾

O, voi cei care credeți! Întoarceți-vă la Allah cu o pocăință sinceră!

Coran 66:8

ʿAqīqah prescrisă, arătată de Sunnah autentică de la Trimisul

84 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 18/50–51.

lui Allah ﷺ, este ceea ce se jertfește pentru nou-născut în a șaptea zi de la naștere: două oi pentru băiat și o singură oaie pentru fată.[85] Profetul a jertfit ʿaqīqah pentru al-Ḥasan și al-Ḥusayn, Allah să fie mulțumit de amândoi.[86]

Cel care o jertfește are de ales: dacă dorește, împarte carnea crudă între rude și prieteni și săraci. Dacă dorește, o gătește și îi cheamă la ea pe cei pe care îi dorește dintre rude, vecini și săraci. Aceasta este ʿaqīqah prescrisă. Este o Sunnah întărită, iar cel care o lasă nu păcătuiește.

29. Obligația schimbării numelor care contravin Legii religioase[87]

Întrebare: Dacă cineva poartă un nume și descoperă că numele nu este îngăduit de religie, ce îndrumare îi dați?

Răspuns: Are datoria să-l schimbe. De pildă, cel care s-a numit ʿAbd al-Ḥusayn, ʿAbd al-Nabī sau ʿAbd al-Kaʿbah, apoi a aflat că nu este îngăduit ca numele să exprime robia față de altcineva decât Allah: nimeni nu trebuie numit rob al altcuiva decât Allah, căci adorarea Îi aparține lui Allah Atotputernicul și Mărețul. Asemenea nume [îngăduite] sunt ʿAbd Allāh, ʿAbd al-Raḥmān și ʿAbd al-Malik. Trebuie să schimbe un nume precum ʿAbd al-Nabī sau ʿAbd al-Kaʿbah în ʿAbd Allāh ori ʿAbd al-Raḥmān, Muḥammad, Aḥmad, Ṣāliḥ sau alt nume îngăduit. Aceasta este datoria sa. Profetul ﷺ a schimbat multe nume.

Dacă însă numele este al tatălui, iar tatăl trăiește, el trebuie înștiințat ca să-și schimbe numele. Dacă a murit, nu este nevoie de schimbare și numele rămâne așa cum este. Profetul ﷺ nu a schimbat numele lui ʿAbd al-Muṭṭalib și nici celelalte nume care

85 Relatat de Aḥmad (23508), Abū Dāwūd, Cartea jertfelor, capitolul despre ʿaqīqah (2836), al-Tirmidhī, Cartea jertfelor, capitolul despre ʿaqīqah (1516), al-Nasāʾī, Cartea jertfei ʿaqīqah, capitolul despre ʿaqīqah pentru băiat (4215), și Ibn Mājah, Cartea animalelor sacrificate, capitolul despre ʿaqīqah (3162).

86 Relatat de Aḥmad (22549), al-Tirmidhī, Cartea jertfelor, capitolul despre chemarea la rugăciune în urechea nou-născutului (1514), și al-Nasāʾī, Cartea jertfei ʿaqīqah (4213).

87 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 18/51.

exprimau robia față de altcineva decât Allah, precum ʿAbd Manāf, fiindcă acei oameni erau cunoscuți prin ele.

30. Purtați-vă cu ele cu bunătate[88]

Întrebare: Soțul meu mă lovește și mă scuipă în față pentru lucruri care nu merită aceasta. Care este părerea dumneavoastră?
Răspuns: Soțul are datoria să se teamă de Allah și să nu lovească ori să scuipe decât în cunoștință de cauză, fiindcă Allah Preaînaltul spune:

﴿وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ﴾

Purtați-vă cu ele cu bunătate!
Coran 4:19

Trimisul ﷺ spune:

> *„Purtați-vă frumos cu femeile, căci le-ați luat prin legământul lui Allah și v-ați făcut îngăduite părțile lor intime prin cuvântul lui Allah.”*[89]

Așadar, purtați-vă frumos cu femeile!

88 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 21/253–255.

89 Relatat de Muslim, Cartea pelerinajului, capitolul despre pelerinajul Profetului ﷺ (1218).

Soțul are datoria să se teamă de Allah, să fie conștient că Allah îl veghează și să se poarte cu soția cu bunătate, prin vorbe bune și purtare frumoasă. Să nu lovească și să nu înjosească, ci vorbele și faptele sale să fie bune. Aceasta este datoria lui. Însă, dacă soția nu ascultă și se împotrivește poruncilor, el o poate lovi fără asprime, cu o lovire ușoară. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱلَّٰتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَٱهْجُرُوهُنَّ فِي ٱلْمَضَاجِعِ وَٱضْرِبُوهُنَّ﴾

Pe acelea de a căror nesupunere vă temeți, povățuiți-le, părăsiți-le în culcușuri și loviți-le!

Coran 4:34

Dacă se teme de nesupunerea ei, ea nu îl ascultă și se împotrivește poruncilor lui, el se poate îndepărta de ea și o poate povățui, iar lovirea este la urmă. Mai întâi o povățuiește, spunând, de pildă: *„O, fiică a lui cutare, teme-te de Allah! Trebuie să-ți asculți soțul. Teme-te de Allah, fii conștientă că Allah te veghează și lasă această faptă!"* Sau se îndepărtează de ea în culcuș o zi, două ori trei; nu este nicio problemă. Dacă nici îndepărtarea, nici vorbele nu folosesc, o poate lovi fără asprime, cu o lovire ușoară, care nu îi frânge niciun os și nu îi rănește trupul, dacă îndepărtarea nu a dat rezultat și povățuirea nu a folosit. Însă ca soțul să aibă obiceiul să-și hărțuiască soția, să fie posomorât și să-i vorbească urât, aceasta nu este purtarea credinciosului. Soțul trebuie să aibă un caracter frumos față de soție. Profetul ﷺ a avut cel mai frumos caracter dintre oameni în relația cu soțiile sale. Soțul are, așadar, datoria să-l urmeze pe Trimisul ﷺ, să aibă un caracter frumos față de soția sa și să trăiască frumos împreună cu ea. Îi cerem lui Allah călăuzire pentru toți!

31. Îndemnul de a se purta frumos cu femeile[90]

Întrebare: O femeie întreabă: în hadith se spune: *„Purtați-vă frumos cu femeile, căci femeia a fost creată dintr-o coastă curbată, iar partea cea mai curbată a coastei este cea de sus…”*[91] Vă rog să lămuriți înțelesul hadithului, inclusiv cuvintele *„partea cea mai curbată a coastei este cea de sus”*.

Răspuns: Acest hadith este autentic. Cei doi shaykhi l-au relatat în cele două Ṣaḥīḥ-uri de la Profetul ﷺ: *„Purtați-vă frumos cu femeile!”* Aceasta este o poruncă pentru soți, tați, frați și ceilalți să le poarte de grijă cu bunătate, să le facă bine, să nu le nedreptățească și să le dea drepturile. Bărbații — tați, frați, soți și ceilalți — au datoria să se teamă de Allah în privința femeilor și să le dea drepturile. Aceasta este datoria lor; de aceea a spus: *„Purtați-vă frumos cu femeile!”* Nu trebuie să-i împiedice de la aceasta faptul că ele se pot purta rău cu soții și rudele lor prin vorbe ori prin alte purtări nepotrivite, fiindcă ele au fost create dintr-o coastă, după cum a spus Profetul ﷺ: *„Iar partea cea mai curbată a coastei este cea de sus.”* Se știe că partea de sus este înspre locul de unde pornește coasta și că aceasta este curbată; acesta este lucrul cunoscut. Înțelesul este că în purtările ei se va afla neapărat ceva curbat și nedesăvârșit. De aceea, într-un alt hadith autentic din cele două Ṣaḥīḥ-uri, Profetul ﷺ a spus:

> *„Nu am văzut pe cineva cu minte și religie deficitare care să ia mai mult mințile bărbatului hotărât decât una dintre voi.”*[92]

Profetul ﷺ a explicat lipsa privitoare la minte prin faptul că mărturia a două femei echivalează cu mărturia unui bărbat, aceasta ținând de lipsa minții și a memoriei. A explicat lipsa

---

90 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 21/227–229.

91 Relatat de al-Bukhārī, Cartea relatărilor despre profeți, capitolul despre crearea lui Ādam — binecuvântările lui Allah fie asupra lui — și a urmașilor săi (3331), și Muslim, Cartea alăptării, capitolul despre îndemnul privitor la femei (1468).

92 Relatat de al-Bukhārī, Cartea menstruației, capitolul despre lăsarea postului de către femeia aflată la menstruație (304), și Muslim, Cartea credinței, capitolul care arată scăderea credinței prin scăderea faptelor de ascultare (80).

privitoare la religie prin aceea că ea petrece zile și nopți fără să se roage, adică din pricina menstruației și, de asemenea, a sângerării de după naștere. Această lipsă a fost hotărâtă de Allah pentru ele și nu au niciun păcat pentru ea, însă este o lipsă reală care nu poate fi negată. Tot astfel, nu poate fi negat că bărbații sunt, în general, mai deplini în minte și religie. Aceasta nu contrazice existența unor femei bune, mai bune decât unii bărbați, fiindcă întâietatea privește categoria bărbaților în raport cu categoria femeilor și nu împiedică existența unor femei care, ca persoane, îi întrec pe unii bărbați în cunoaștere și religie, după cum se și întâmplă.

Femeia trebuie, așadar, să recunoască aceasta, să creadă ceea ce a spus Profetul ﷺ, să se oprească la limitele sale, să-I ceară lui Allah izbândă și să se străduiască în bine. Cât despre încercarea de a se împotrivi Legii în ceea ce Allah și Trimisul Său au lămurit, aceasta este o greșeală urâtă și un rău însemnat, pe care nu îi este îngăduit să îl facă. De la Allah se cere ajutor!

32. Soția nu are dreptul să se împotrivească soțului în ceea ce primește de la copiii săi[93]

Întrebare: Am o rudă lovită de mai multe boli cronice, care nu poate munci. Are copii, dintre care patru lucrează și își ajută tatăl cu cele necesare traiului. Însă soția îi spune soțului: *„Nu ai dreptul să iei nimic din averea copiilor”*, și spune că întreținerea ei îi revine soțului. Îi cere soțului să o lase să iasă fără îngăduința lui și face ceea ce voiește. I-a mai cerut divorțul și a spus soțului: *„Îmi ești interzis așa cum îți este interzisă mama ta.”*

Răspuns: Soția amintită are datoria să-și asculte soțul și să i se supună în ceea ce este bine. Nu îi este îngăduit să iasă fără încuviințarea lui dacă el îi împlinește dreptul la întreținere și îmbrăcăminte. Nu are dreptul să se împotrivească în privința a ceea ce el primește de la copiii săi.

Cât despre faptul că și l-a declarat interzis, trebuie să împlinească ispășirea unui jurământ și să se căiască înaintea lui Allah Preaslăvitul. Ispășirea jurământului este hrănirea a zece

93 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 22/314–315.

sărmani ori îmbrăcarea lor: fiecăruia i se dă o jumătate de ṣāʿ din hrana obișnuită a țării, precum curmalele, orezul ori altele, sau îmbrăcăminte cu care rugăciunea lui este valabilă.

Cât despre cererea ei de divorț, trebuie analizată cauza acesteia, iar examinarea îi revine tribunalului. Ceea ce va hotărî tribunalul este suficient, dacă Allah voiește. Allah să ne călăuzească pe toți spre ceea ce Îi este plăcut! Pace!

33. Păstrarea legăturilor de rudenie este obligatorie potrivit puterii fiecăruia[94]

Întrebare: Sunt un tânăr de 26 de ani. Am surori căsătorite, iar mama este căsătorită cu altcineva decât tatăl meu, fiindcă tatăl meu a murit. Lucrez ca militar și doresc să merg la ele, dar împrejurările nu îmi îngăduie. Sunt căsătorit, iar dacă merg și îmi las familia, trebuie să stau cel puțin trei zile, timp în care nu mă pot îngriji de soție și copii. Se socotește că rup legăturile de rudenie dacă nu le-am vizitat de aproximativ zece luni?

Răspuns: Păstrarea legăturilor de rudenie este obligatorie potrivit puterii fiecăruia, începând cu rudele cele mai apropiate, apoi cu următoarele. Ea cuprinde mult bine și foloase însemnate, iar ruperea lor este interzisă și face parte dintre păcatele mari, potrivit cuvintelor lui Allah Atotputernicul și Mărețul:

﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِن تَوَلَّيْتُمْ أَن تُفْسِدُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوٓا۟
أَرْحَامَكُمْ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ
وَأَعْمَىٰٓ أَبْصَٰرَهُمْ﴾

Oare, dacă întoarceți spatele, veți pricinui stricăciune pe pământ și vă veți rupe legăturile de rudenie? Aceștia sunt cei pe care Allah i-a blestemat, i-a făcut surzi și le-a orbit vederea.

Coran 47:22–23

94 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 9/414–415.

Profetul ﷺ a spus: *„Nu intră în Paradis cel care rupe legăturile de rudenie."* Muslim l-a relatat în Ṣaḥīḥ.[95] Un bărbat l-a întrebat: *„O, Trimis al lui Allah, cui să-i arăt bunătate?"* A răspuns: *„Mamei tale."* A întrebat: *„Apoi cui?"* A răspuns: *„Mamei tale."* A întrebat: *„Apoi cui?"* A răspuns: *„Mamei tale."* A întrebat: *„Apoi cui?"* A patra oară a răspuns: *„Tatălui tău, apoi celui mai apropiat și apoi următorului."*[96] L-a relatat tot Muslim. Se relatează autentic de la el ﷺ că a spus: *„Cine dorește să i se lărgească mijloacele de trai și să i se prelungească urma [vieții] să păstreze legăturile de rudenie."*[97] Hadithurile cu acest înțeles sunt numeroase. Ai datoria să păstrezi legăturile de rudenie potrivit puterii tale: prin vizită, dacă este cu putință, prin scrisori și prin telefon.
Îți este prescris, de asemenea, să păstrezi legăturile de rudenie prin sprijin bănesc dacă ruda este săracă. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah cât puteți!
Coran 64:16

El Preaslăvitul a mai spus:

﴿لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

Allah nu împovărează niciun suflet peste puterea sa.
Coran 2:286

Profetul ﷺ a spus: *„Când vă poruncesc un lucru, împliniți din el cât puteți."* Autenticitatea lui este convenită de al-Bukhārī și

95 Relatat de al-Bukhārī (5984) și Muslim (2556), în hadithul citat mai sus despre ruperea legăturilor de rudenie.

96 Relatat de Muslim (2548), în hadithul citat mai sus despre întâietatea mamei, apoi a tatălui și a rudelor apropiate.

97 Relatat de al-Bukhārī (5986) și Muslim (2557), în hadithul citat mai sus despre lărgirea mijloacelor de trai prin păstrarea legăturilor de rudenie.

Muslim.[98] Allah să ne călăuzească pe toți spre ceea ce Îi este plăcut!

34. Păstrarea legăturilor cu rudele care păcătuiesc[99]

Întrebare: Un bărbat are rude care lipsesc de la rugăciunea în adunare la moschee și săvârșesc multe păcate și fapte condamnabile. Cum poate să-și păstreze legăturile cu ele, de vreme ce stăruie în aceste fapte interzise? Cum poate, de asemenea, să le arate bunătate părinților dacă se află în această stare?

98 Relatat de al-Bukhārī, Cartea ținerii de Carte și Sunnah, capitolul despre urmarea căilor Trimisului lui Allah ﷺ (7288), și Muslim, Cartea pelerinajului, capitolul despre obligativitatea pelerinajului o singură dată în viață (1337).

99 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 27/521–523.

Răspuns: Are datoria să păstreze legătura cu ele prin sprijin bănesc dacă sunt sărace și să le facă bine. Trebuie să le povățuiască, să le îndrume spre bine, să le poruncească binele și să le oprească de la rău, fie că este vorba de părinți, frați, unchi materni, unchi paterni sau alții. Are datoria să-i cheme la Allah și să-i povățuiască, să le poruncească binele și să-i oprească de la rău cu delicatețe, blândețe și într-un mod frumos; poate că Allah îi va călăuzi prin el. Dacă sunt săraci, îi ajută cu bani. Dacă are zakāt de dat, le poate da din el dacă nu sunt părinți sau copii, ci frați, unchi paterni ori alte rude asemenea lor. Scopul este să le câștige inimile prin bani și vorbe bune. Dacă este vorba de părinții ori copiii lui, trebuie să-i povățuiască prin vorbe bune și într-un mod frumos și să se străduiască să-i cheme la Allah și să-i sfătuiască, să fie blând cu ei și să le arate răutatea faptelor lor. Să ceară în aceasta ajutorul celorlalte rude, precum frații și unchii paterni, ca să-l sprijine; poate că Allah îi va călăuzi prin el. Dacă este singur, s-ar putea să nu-l asculte; dacă este însoțit de alte rude, poate că vor răspunde și chemarea va folosi. Dacă stăruie în rău și nu răspund, se poate îndepărta de ei, însă trebuie să facă, pe cât poate, ceea ce este mai folositor. Excepție fac părinții: nu îi este îngăduit să-i părăsească, ci trebuie să se străduiască să le arate bunătate și să se poarte frumos cu ei, poate că Allah îi va călăuzi prin el. Allah Atotputernicul și Mărețul spune în sura Luqmān:

﴿وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَـٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ
وَفِصَـٰلُهُۥ فِى عَامَيْنِ أَنِ ٱشْكُرْ لِى وَلِوَٰلِدَيْكَ إِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ وَإِن
جَـٰهَدَاكَ عَلَىٰٓ أَن تُشْرِكَ بِى مَا لَيْسَ لَكَ بِهِۦ عِلْمٌ فَلَا
تُطِعْهُمَا ۖ وَصَاحِبْهُمَا فِى ٱلدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ وَٱتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ
أَنَابَ إِلَىَّ ۚ ثُمَّ إِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾

I-am poruncit omului [bunătate] față de părinții săi. Mama lui l-a purtat, slăbind tot mai mult, iar înțărcarea lui este la doi ani. „Fii recunoscător față de Mine și față de părinții tăi! La Mine este întoarcerea. Iar dacă ei se străduiesc să te facă să-Mi asociezi ceea ce tu nu cunoști, nu-i asculta! Poartă-te însă cu ei în această lume cu bunătate și urmează calea celui care se întoarce la Mine! Apoi la Mine este întoarcerea voastră și vă voi înștiința despre ceea ce făceați."

Coran 31:14–15

În acest verset nobil, El Preaslăvitul a poruncit să se poarte cu părinții cu bunătate chiar dacă ei sunt necredincioși. Aceasta arată măreția dreptului lor, obligația de a le arăta bunătate și de a se strădui pentru îndreptarea lor, chiar dacă sunt necredincioși. Cât despre copii, trebuie să-i disciplineze, dacă poate, atunci când sfatul nu le folosește, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Porunciți-le copiilor voștri rugăciunea la șapte ani, loviți-i pentru ea la zece ani și despărțiți-i în locurile de dormit."*[100] Allah este Cel care dă izbândă.

100 Relatat de Aḥmad (6757) și Abū Dāwūd (495), în hadithul citat mai sus despre deprinderea copiilor cu rugăciunea.

35. Dezaprobarea faptelor rele ale rudelor[101]

Întrebare: Dacă femeia credincioasă vede o rudă săvârșind unele fapte condamnabile, care trebuie să fie atitudinea ei?

Răspuns: Trebuie să dezaprobe răul într-un mod frumos, prin vorbe bune, cu blândețe și compasiune față de cel care îl săvârșește, fiindcă el poate fi neștiutor ori poate avea o fire aspră, iar mustrarea lui cu asprime îi poate spori răul. Ea trebuie să dezaprobe răul într-un mod frumos, prin vorbe bune și dovezi limpezi din cuvintele lui Allah și ale Trimisului Său, rugându-se pentru izbânda lui, astfel încât să nu se nască îndepărtare. Așa trebuie să fie cel care poruncește binele și oprește răul: să aibă cunoaștere, înțelegere, blândețe și răbdare, astfel încât cel mustrat să primească, fără să se îndepărteze și fără să se încăpățâneze. Cel care poruncește binele și oprește răul se străduiește să folosească vorbele prin care nădăjduiește primirea adevărului.

36. Sfatul credincioasei pentru sora ei[102]

Întrebare: Dacă răul pe care îl vede sora credincioasă este amestecul [dintre bărbați și femei] și lipsa acoperământului, cum le povățuiește?

Răspuns: Le povățuiește. Îi spune surorii sale întru Allah: *„Ai datoria să nu te amesteci [cu bărbații], să nu te descoperi și să dai atenție acoperirii față de bărbații care nu îți sunt maḥram."* Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَٰعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ مِن وَرَآءِ حِجَابٍ ۚ ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ﴾

Iar când le cereți un lucru, cereți-l din spatele unui văl! Aceasta este mai curat pentru inimile voastre și pentru inimile lor.

Coran 33:53

101 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 4/233.

102 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 4/234.

El Preaînaltul a mai spus:

﴿وَلَا يُبۡدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ﴾

Și să nu-și arate podoabele decât soților lor...
Coran 24:31

Aduce versetele și hadithurile potrivite situației, care lămuresc ceea ce se cere și avertizează împotriva celor ce contravin Legii curate. Le arată surorilor sale întru Allah că toți avem datoria să ne ferim de cele interzise de Allah și să ne ajutăm în bunătate și evlavie, să ne îndemnăm unii pe alții la adevăr și la răbdare în el.

37. Îndepărtarea de cel care săvârșește o fărădelege[103]

Întrebare: Care este atitudinea celui care cheamă la Allah față de îndepărtarea de cel care săvârșește o fărădelege, mai ales dacă este o rudă?

Răspuns: Aceasta necesită o deosebire între situații. Dacă își arată răul pe față, stăruie în el și sfatul nu i-a folosit, rudei ori vecinului îi este prescris să se îndepărteze de el, să nu-i răspundă invitației și să nu-l salute până când se căiește de acest rău. Așa au procedat Profetul ﷺ și companionii când Kaʿb ibn Mālik și cei doi tovarăși ai lui au rămas în urmă de la expediția Tabūk fără o scuză recunoscută de Lege. Profetul ﷺ a poruncit să nu li se vorbească și oamenii s-au îndepărtat de ei; toți trei au fost astfel lăsați deoparte până când s-au pocăit și Allah le-a primit pocăința.

Însă, dacă îndepărtarea de cineva poate pricinui un rău mai grav decât fapta lui, fiindcă are o poziție însemnată în stat ori în trib, se renunță la îndepărtare și se poartă cu el în cel mai frumos chip și cu blândețe, pentru ca îndepărtarea să nu ducă la ceva mai rău decât răul său și mai urât decât fapta sa. Dovada este că el ﷺ nu s-a purtat cu căpetenia fățarnicilor, ʿAbd Allāh ibn Ubayy ibn Salūl, așa cum s-a purtat cu cei trei, Kaʿb și tovarășii lui. Dimpotrivă, a fost blând cu el și nu s-a îndepărtat de el, fiindcă era căpetenia neamului său și exista teama că întemnițarea ori

103 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 4/234–235.

îndepărtarea lui ar pricinui tulburare în grupul său din Medina. De aceea, Profetul ﷺ s-a purtat cu el cu blândețe până când a murit în fățărnicia sa. Îi cerem lui Allah ocrotire!

Au existat și alte situații în care Trimisul ﷺ nu s-a îndepărtat de unii oameni, ci a fost blând cu ei până când Allah i-a călăuzit. Blândețea în chemare este, așadar, una dintre cerințele ei cele mai necesare. De la Allah vine izbânda!

38. Împăcarea oamenilor[104]

Întrebare: Ce însușiri trebuie să aibă cel care dorește să împace oamenii?

Răspuns: Trebuie să fie răbdător, temător de Allah, cu fapte bune și nepărtinitor, ca să poată mijloci între oameni prin cunoașterea, înțelegerea, dreptatea și modestia pe care Allah i le-a dăruit. Astfel mijlocește între cei cărora Satana le-a înfrumusețat neînțelegerea și dezbinarea.

Printre însușirile sale trebuie să fie dărnicia, generozitatea și mărinimia, astfel încât să poată oferi bani pentru împăcarea oamenilor. Împăciuitorul se caracterizează prin purtare frumoasă, modestie, dărnicie, generozitate și vorbe bune și frumoase, ferindu-se de vorbirea urâtă. El mijlocește prin vorbe bune și într-un mod frumos, cu blândețe, dărnicie și generozitate. Dacă este nevoie de o masă ori de ajutor, oferă, pentru a putea înfăptui împăcarea.

De împăcare ține și oferirea banilor, chiar prin împrumut: își asumă o datorie și împrumută de la unii dintre frații săi pentru a-i împăca pe cei aflați în dispută și neînțelegere, din două triburi, două familii, doi frați ori alții asemenea lor. Poate fi nevoie să ofere bani, chiar împrumutându-se. I se dă din zakāt dacă și-a asumat datoria pentru împăcare. Cel care împacă oamenii merită să fie sprijinit și ajutat, chiar din zakāt. Într-un hadith autentic, Trimisul ﷺ a spus: *„Cererea nu este îngăduită decât pentru unul dintre trei”* — și l-a amintit între ei pe *„bărbatul care și-a asumat o datorie [pentru împăcare]; lui îi este îngăduită cererea până când strânge suma necesară, apoi se oprește”*. L-a relatat Muslim în

104 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 9/270.

Ṣaḥīḥ.[105]

39. A se ruga pentru viață lungă[106]

Întrebare: O întrebare de la ʿ. Ḥ., din Abhā: este îngăduită rugăciunea pentru viață lungă sau durata vieții este hotărâtă și nu are folos să te rogi pentru prelungirea ei?

Răspuns: Nu este nicio problemă în aceasta. Mai bine este să o lege de ceea ce îi folosește celui pentru care se roagă, spunând, de pildă: *„Allah să-ți prelungească viața în ascultarea de Allah”*, *„în bine”* ori *„în ceea ce Îi este plăcut lui Allah”*. Se știe că rugăciunea nu contrazice predestinarea, ci face parte din ea, asemenea medicamentelor, recitărilor de ruqyah și altora asemenea lor. Toate cauzele care nu contravin Legii lui Allah fac parte din predestinare. Hotărârea lui Allah se împlinește asupra bolnavului și a celui sănătos, asupra celui pentru care s-a făcut rugăciune și asupra celui pentru care nu s-a făcut. Însă Allah Preaslăvitul a poruncit folosirea mijloacelor prescrise și îngăduite și a legat de ele ceea ce El voiește. Toate acestea fac parte din predestinarea lui Allah. Allah este Cel care dă izbândă.

40. Vecinii și întâietatea dintre ei[107]

Întrebare: Are vecinul de același neam cu mine întâietate față de vecinul musulman a cărui casă este lipită de a mea? Au cei de același neam cu mine, deși locuiesc departe de noi, întâietate față de ceilalți musulmani din cartierul în care locuim?

Răspuns: Întâietatea ține de rudenie, Islam și vecinătate, după trei categorii. Un vecin are trei drepturi: vecinul musulman care este rudă. El are dreptul Islamului, dreptul vecinătății și dreptul rudeniei.

Un vecin are două drepturi: vecinul musulman sau ruda care nu este musulmană. El are dreptul Islamului și al vecinătății sau dreptul vecinătății și al rudeniei, dacă nu este musulman.

---

105 Relatat de Muslim, Cartea zakātului, capitolul despre cel căruia îi este îngăduită cererea (1044).

106 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 8/425.

107 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 6/493.

Un vecin are un singur drept: vecinul necredincios, care are numai dreptul vecinătății. Allah este Cel care dă izbândă.

41. Legătura cu prietenul care nu împlinește rugăciunea și nu postește în Ramaḍān[108]

Întrebare: Am un prieten drag, pe care îl iubesc mult, însă el nu împlinește rugăciunea obligatorie și nu postește în Ramaḍān. L-am sfătuit, dar nu a primit de la mine. Să păstrez legătura cu el sau nu?

Răspuns: Acest om și cei asemenea lui trebuie urâți pentru Allah și tratați ca potrivnici pentru El; este prescrisă îndepărtarea de ei până când se pocăiesc. Abandonarea rugăciunii, chiar fără negarea obligației ei, este necredință majoră potrivit celei mai corecte dintre cele două opinii ale învățaților, având în vedere cuvintele Profetului ﷺ: *„Între om și asociere și necredință se află abandonarea rugăciunii”* — relatat de Muslim în Ṣaḥīḥ.[109] El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a mai spus: *„Legământul dintre noi și ei este rugăciunea. Cine o abandonează a căzut în necredință.”* L-au relatat imamul Aḥmad și autorii Sunan printr-un lanț autentic.[110] Hadithurile cu acest înțeles sunt numeroase.

Cel care îi neagă obligația este însă necredincios potrivit consensului, fiindcă prin aceasta Îl socotește mincinos pe Allah și pe Trimisul Său ﷺ. Îi cerem lui Allah să ne ferească de aceasta!

Cât despre neplata zakātului și abandonarea postului în Ramaḍān fără o scuză recunoscută de Lege, acestea se numără printre cele mai grave fărădelegi și păcate mari. Unii învățați au considerat necredincios pe cel care nu plătește zakātul ori nu postește în Ramaḍān fără o scuză recunoscută de Lege, precum boala și călătoria. Însă opinia corectă este că ei nu cad în necredința majoră dacă nu neagă obligația zakātului și a postului.

---

108 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 8/376, 378.

109 Relatat de Muslim (82), în hadithul citat mai sus despre abandonarea rugăciunii.

110 Relatat de Aḥmad (22428), al-Tirmidhī (2621), al-Nasāʾī (463) și Ibn Mājah (1079), după cum s-a arătat mai sus.

Cât despre cel care neagă obligația amândurora ori a uneia dintre ele sau neagă obligația pelerinajului atunci când există putința, el este necredincios potrivit consensului, fiindcă prin această negare Îl socotește mincinos pe Allah Preaslăvitul și pe Trimisul Său ﷺ.

Ai, așadar, datoria să-l urăști pentru Allah și îți este prescris să te îndepărtezi de el până când se căiește înaintea lui Allah Preaslăvitul. Dacă însă folosul cere să nu te îndepărtezi de el, pentru a-l chema la Allah și a-l îndruma, nădăjduind că Allah îi va dărui călăuzirea, nu este nicio problemă.

Conducătorii musulmanilor au datoria să-i ceară pocăința celui cunoscut pentru abandonarea rugăciunii; dacă se pocăiește, [este lăsat], altfel este ucis, potrivit cuvintelor lui Allah Atotputernicul și Mărețul:

﴿فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

Dacă însă se pocăiesc, împlinesc rugăciunea și dau zakātul, lăsați-le calea liberă! Allah este Iertător, Îndurător.

Coran 9:5

Aceasta arată că celui care nu se roagă nu i se lasă calea liberă. El ﷺ a spus: *„Mi s-a interzis să-i ucid pe cei care se roagă."*[111] Aceasta arată că nu i s-a interzis uciderea celui care nu se roagă. Dovezile religioase din versete și hadithuri arată că autoritatea are datoria să-l execute pe cel care nu se roagă dacă nu se pocăiește. Îi cerem lui Allah să-l întoarcă pe prietenul tău la pocăință și să-l călăuzească pe calea dreaptă.

111 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea bunei purtări, capitolul despre hotărârea privitoare la bărbații efeminați (4928).

42. Orfanul, sărmanul și grija Islamului față de ei[112]

Laudă lui Allah, Ocrotitorul celor drepți! Nu există vrăjmășie decât împotriva nedrepților.

Fără îndoială, orfanul și sărmanul se numără printre oamenii cei mai îndreptățiți la îngrijire și ocrotire. În Cartea Sa măreață, Domnul Atotputernic și Măreț a îndemnat adesea la binefacere față de ei, la îndurare și la sprijinirea lor. Se cuvine ca fiecare credincios și credincioasă să le facă bine celor aflați în preajma lor dintre orfanii și săracii musulmanilor, căci milostenia către aceștia este la locul ei, din zakāt și din alte daruri. Într-un hadith autentic, el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus: *„Eu și cel care îngrijește un orfan vom fi în Paradis ca acestea două”*,[113] și și-a împreunat două degete. Aceasta arată măreția răsplății pentru îngrijirea orfanului și binefacerea față de el. Tot astfel, el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus într-un hadith autentic: *„Cel care se străduiește pentru văduvă și sărman este asemenea celui care luptă pe calea lui Allah”* sau a spus: *„Asemenea celui care postește fără întrerupere și celui care se roagă noaptea fără să oftenească.”*[114] Acesta este un mare merit. Allah Preamăritul și Preaînaltul spune:

112 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 14/328–333.

113 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul despre meritul celui care întreține un orfan (6005), și Muslim, Cartea renunțării la lume și a înmuierii inimilor, capitolul despre binefacerea față de văduvă, sărman și orfan (2983).

114 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul despre cel care se străduiește pentru sărman (6007), și Muslim, Cartea renunțării la lume și a înmuierii inimilor, capitolul despre binefacerea față de văduvă, sărman și orfan (2982).

﴿وَءَاتِ ذَا ٱلْقُرْبَىٰ حَقَّهُۥ وَٱلْمِسْكِينَ وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا﴾

Dă-i rudei dreptul ei, precum și sărmanului și călătorului, și nu risipi fără măsură!

Coran 17:26

El Atotputernicul și Mărețul mai spune:

﴿وَٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا۟ بِهِۦ شَيْـًٔا ۖ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا وَبِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ﴾

Adorați-L pe Allah și nu-I asociați nimic! Purtați-vă cu bunătate față de părinți, rude, orfani și sărmani!

Coran 4:36

Allah Preaslăvitul și Preaînaltul mai spune:

﴿فَأَمَّا ٱلْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ وَأَمَّا ٱلسَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ﴾

Cât despre orfan, nu-l asupri! Iar pe cel care cere nu-l alunga!

Coran 93:9–10

Și există multe alte versete. Orfanul este cel care și-a pierdut tatăl cât era mic, înainte să ajungă la pubertate. Când ajunge la pubertate, nu mai este numit orfan. Își poate pierde amândoi părinții, iar atunci nevoia și lipsa lui sunt și mai mari. Toate acestea dacă i-a pierdut și ei nu au lăsat ceea ce să-i ajungă. Dacă însă i-au lăsat avere care îi asigură traiul, nu este îndreptățit la milostenie pentru aceasta, ci are nevoie de ocrotirea și îngrijirea averii sale și de binefacere până când această avere crește și este păstrată. El are nevoie și de atenție în privința educației, îndrumării, învățării și feririi de ceea ce nu se cuvine. Orfanul are nevoie de educație islamică, de îndrumare și călăuzire; dacă nu are avere, are nevoie și de bani. Allah Preaslăvitul și Preaînaltul a spus:

﴿وَلَا تَقْرَبُوا۟ مَالَ ٱلْيَتِيمِ إِلَّا بِٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُۥ﴾

Nu vă apropiați de averea orfanului decât în chipul cel mai bun, până când ajunge la maturitate!

Coran 6:152

Nu se apropie, așadar, de averea orfanului decât în chipul cel mai bun: folosind-o în comerț și sporind-o, cu sinceritate și împlinind lucrul încredințat, până când orfanul ajunge la maturitate, adică la pubertate, îi dispare nechibzuința și dobândește judecată chibzuită. Când devine chibzuit, i se predă averea în fața martorilor. Nu este îngăduit să se apropie cineva de averea lui din lăcomie și pentru a-i face rău; aceasta se numără printre cele mai grave cauze ale pedepselor și printre păcatele mari, după cum Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَٰلَ ٱلْيَتَٰمَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِى بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا﴾

Cei care mănâncă pe nedrept averile orfanilor nu înghit în pântecele lor decât Foc și vor arde în flăcări.
Coran 4:10

A lua fără drept averea orfanului face parte dintre păcatele mari. Într-un hadith autentic, Profetul ﷺ a spus: *„Feriți-vă de cele șapte [păcate] pierzătoare!"* Am întrebat: *„Care sunt, o, Trimis al lui Allah?"* A răspuns: *„Asocierea cu Allah, vrăjitoria, uciderea sufletului pe care Allah l-a făcut inviolabil, în afară de ceea ce este de drept, consumarea dobânzii, consumarea averii orfanului, fuga în ziua luptei și acuzarea de desfrâu a femeilor caste, neștiutoare de rău și credincioase."*[115] A așezat, așadar, consumarea averii orfanului între aceste șapte păcate pierzătoare, adică nimicitoare.

Cel care are în grijă un orfan sau o orfană trebuie să se teamă de Allah în privința lor, să le facă bine, să le ferească averea de ceea ce nu se cuvine și să se străduiască să o sporească. S-a relatat de la Profetul ﷺ că a poruncit folosirea averii orfanului în comerț

115 Relatat de al-Bukhārī, Cartea pedepselor prescrise, capitolul despre acuzarea femeilor caste (6857), și Muslim, Cartea credinței, capitolul despre păcatele mari și cele mai grave dintre ele (89).

pentru ca milostenia obligatorie să nu o consume, însă relatarea este slabă. Ceea ce este păstrat este că acestea sunt cuvintele lui ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el, care îndemna la aceasta de teamă ca milostenia obligatorie să nu consume averile.

Scopul este să se arate că orfanii și sărmanii au un drept asupra musulmanilor. Musulmanii trebuie să nu-i neglijeze și să le poarte de grijă. Orfanul poate avea un tutore care îi administrează bine averea, adună pentru el avere și se poartă cu blândețe cu el. Însă numeroșii săraci care nu au pe cineva să-i ocrotească și să le facă bine merită și ei îngrijire și binefacere din zakāt și din alte daruri, precum și compasiunea fraților lor musulmani. Îndurarea față de sărman și compasiunea pentru el se numără printre cele mai mărețe fapte de apropiere [de Allah]. Allah Preaînaltul spune în Cartea Sa nobilă despre oamenii bunătății:

﴿وَلَٰكِنَّ ٱلْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ
وَٱلْكِتَٰبِ وَٱلنَّبِيِّۦنَ وَءَاتَى ٱلْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ ذَوِى ٱلْقُرْبَىٰ
وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينَ وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ وَٱلسَّآئِلِينَ وَفِى ٱلرِّقَابِ
وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَٱلْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَٰهَدُوا۟ ۖ
وَٱلصَّٰبِرِينَ فِى ٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ وَحِينَ ٱلْبَأْسِ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ
ٱلَّذِينَ صَدَقُوا۟ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُتَّقُونَ﴾

Ci bunătatea este [a] celui care crede în Allah, în Ziua de Apoi, în îngeri, în Carte și în profeți, care dă din avere, în ciuda iubirii sale pentru ea, rudelor, orfanilor, sărmanilor, călătorului, celor care cer și pentru eliberarea robilor, împlinește rugăciunea și dă zakātul; [a] celor care își împlinesc legământul când îl fac și a celor răbdători în lipsuri, suferință și în vreme de luptă. Aceștia sunt cei sinceri și aceștia sunt cei evlavioși.

Coran 2:177

I-a așezat pe aceștia între oamenii evlaviei și ai sincerității datorită binefacerii și grijii lor față de acești oameni slabi, alături de credința lor în Allah, în Ziua de Apoi, în îngeri, în Carte și în profeți și de împlinirea faptelor amintite în verset. Binefacerea față de ei îi sporește celui care o împlinește binele și meritul. Allah Preaslăvitul și Preaînaltul îl răsplătește cu o mare răsplată, după cum a spus El Preaslăvitul și Preaînaltul:

﴿وَمَآ أَنفَقْتُم مِّن شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُۥ ۖ وَهُوَ خَيْرُ ٱلرَّٰزِقِينَ﴾

Orice lucru cheltuiți, El îl înlocuiește, iar El este Cel mai bun Dătător de hrană.

Coran 34:39

Profetul ﷺ relatează de la Allah Atotputernicul și Mărețul că El Preaslăvitul a spus: *„Cheltuiește, o, fiu al lui Ādam, și voi cheltui pentru tine!”*[116] Se relatează autentic de la Trimisul lui Allah ﷺ că a spus:

> *„Nu este nicio zi în care robii să ajungă dimineața fără să coboare doi îngeri. Unul spune: «O, Allah, dă-i celui care cheltuiește ceva în schimb!», iar celălalt spune: «O, Allah, dă-i celui care reține pierdere!»”*[117]

Cheltuirea pentru sărmani, îndurarea, blândețea și sprijinirea lor se numără printre cele mai apropiate fapte de apropiere [de Allah] și cele mai bune fapte de ascultare. Binefăcătorului i s-a făgăduit o mare răsplată, alături de înlocuirea a ceea ce cheltuiește. Allah Preaslăvitul și Preaînaltul spune:

116 Relatat de al-Bukhārī, Cartea întreținerii, capitolul despre meritul cheltuirii pentru familie (5352), și Muslim, Cartea zakātului, capitolul despre îndemnul la cheltuire și vestea înlocuirii a ceea ce se cheltuiește (993).

117 Relatat de al-Bukhārī, Cartea zakātului, capitolul despre cuvintele lui Allah Preaînaltul: „Cât despre cel care dă și se teme…” (1442), și Muslim, Cartea zakātului, capitolul despre cel care cheltuiește și cel care reține (1010).

﴿وَمَا تُقَدِّمُوا۟ لِأَنفُسِكُم مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِندَ ٱللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا﴾

Orice bine trimiteți înainte pentru voi înșivă îl veți găsi la Allah mai bun și mai mare ca răsplată.

Coran 73:20

Apoi Domnul primește această milostenie cu Dreapta Sa. Chiar și o singură curmală, Allah Preaslăvitul o primește de la cel care o dă cu Dreapta Sa și o crește asemenea celui dintre voi care își crește mânzul ori puiul de cămilă înțărcat, până când ajunge cât un munte, dacă provine dintr-un câștig bun. Allah Preaslăvitul și Preaînaltul nu primește decât ceea ce este bun. În cuvintele Sale Preaînalte:

﴿وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْيَتَـٰمَىٰ ۖ قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ﴾

Ei te întreabă despre orfani. Spune: „A le îmbunătăți situația este mai bine.”

Coran 2:220

se află îndrumarea tutorilor orfanilor spre ceea ce este mai folositor, arătând că scopul este îndreptarea treburilor lor și împlinirea a ceea ce le este bine. Tutorelui orfanului i s-a încredințat această sarcină de către Allah Atotputernicul și Mărețul: să facă ceea ce este mai folositor. Așa cum lucrează pentru sine și se străduiește pentru sine spre ceea ce îi este mai bine, tot astfel trebuie să se străduiască pentru orfan, ba chiar mai mult, ca să fie achitat de răspundere, să fi împlinit lucrul încredințat și să-i fi făcut bine acestui sărac. Într-un hadith autentic se spune: *„Cel care nu arată îndurare nu primește*

îndurare.”[118] Într-un alt hadith: *„Celor îndurători le arată îndurare Cel Milostiv. Arătați îndurare celor de pe pământ și vă va arăta îndurare Cel din cer!”*[119]

Îi cerem lui Allah Atotputernicul și Mărețul să ne dăruiască nouă și tuturor musulmanilor călăuzire și îndreptare. Binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra Profetului nostru Muḥammad, a familiei și a companionilor săi!

43. Îngrijirea orfanului[120]

Întrebare: Un orfan și-a pierdut familia, iar noi l-am luat în grijă și l-am ocrotit. Are unchi paterni și oameni care doresc binele și îi dau bani, din care poate ajung și la noi, deși ceea ce primește el este mai mult decât aceasta. Îl socotim unul dintre copiii noștri. Lămuriți-ne, Allah să vă răsplătească cu bine!

Răspuns: Nu aveți nicio vină să luați din milosteniile care i se dau, dacă acestea sunt cât cheltuiți pentru el sau mai puțin. Ceea ce depășește această sumă trebuie să-i păstrați. Bucurați-vă de vestea unei răsplăți îmbelșugate pentru îngrijirea lui și binefacerea față de el!

44. Administrarea averii orfanului[121]

Întrebare: Un bărbat are în grijă un orfan care deține avere și se ocupă de interesele lui. Îi este îngăduit să folosească averea sa, știind că suma de bază a averii orfanului este păstrată și că el o va restitui?

---

118 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul despre îndurarea față de copil, sărutarea și îmbrățișarea lui (5997), și Muslim, Cartea meritelor, capitolul despre îndurarea Profetului ﷺ față de copii și familie (2318).

119 Relatat de Aḥmad (6458), Abū Dāwūd, Cartea bunei purtări, capitolul despre îndurare (4941), și al-Tirmidhī, Cartea bunătății și a legăturilor de rudenie, capitolul despre îndurarea față de oameni (1924).

120 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 22/333.

121 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 22/331–332; Fatāwā islāmiyyah, 4/351.

Răspuns: Allah Preaslăvitul și Preaînaltul a poruncit îndreptarea treburilor orfanilor și a interzis apropierea de averile lor decât în chipul cel mai bun. El Preaînaltul a spus:

﴿وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْيَتَـٰمَىٰ ۖ قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ ۖ وَإِن
تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَٰنُكُمْ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ ٱلْمُفْسِدَ مِنَ ٱلْمُصْلِحِ﴾

Ei te întreabă despre orfani. Spune: „A le îmbunătăți situația este mai bine. Iar dacă vă amestecați [treburile] cu ale lor, ei sunt frații voștri." Allah îl cunoaște pe cel care strică și pe cel care îndreaptă.

Coran 2:220

El Preaînaltul a mai spus:

﴿وَلَا تَقْرَبُوا۟ مَالَ ٱلْيَتِيمِ إِلَّا بِٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ
يَبْلُغَ أَشُدَّهُۥ﴾

Nu vă apropiați de averea orfanului decât în chipul cel mai bun, până când ajunge la maturitate!

Coran 6:152

Tutorele orfanului are datoria să lucreze potrivit acestor două versete: să îndrepte treburile averilor orfanilor și să depună efort pentru sporirea, înmulțirea și păstrarea lor, fie făcând comerț cu ele, fie încredințându-le unui om de încredere care să facă comerț în schimbul unei cote din profit, precum jumătate ori ceva asemănător, potrivit obiceiului din țara în care are loc tranzacția. Dacă dăruiește orfanului întregul profit, aceasta este mai bine și mai merituos. Cât despre folosirea de către tutore a averii orfanului pentru propriul folos, pentru a-și împlini nevoile, a-și spori comerțul și altele asemenea, ceea ce reiese este că aceasta

nu este îngăduit, fiindcă nu înseamnă îndreptarea treburilor orfanului și nici apropierea de avere în chipul cel mai bun.

Dacă însă o cheltuiește pentru a o păstra orfanului, cu intenția unui împrumut, fiindcă se teme că, dacă rămâne, se poate pierde, poate fi furată ori ceva asemănător, și nu găsește un om de încredere care să lucreze cu averea orfanului, aceasta se socotește în asemenea împrejurări îndreptare și păstrare a averii orfanului, dacă tutorele este solvabil și averea orfanului nu este în primejdie câtă vreme este datorată de el.

În concluzie, tutorele orfanului are datoria să facă ceea ce este folositor orfanului. Allah Preaslăvitul este Cel care îl cunoaște pe cel care strică și pe cel care îndreaptă; îl răsplătește pe fiecare făptuitor după fapta sa: pentru bine, bine, iar pentru rău, rău. Îi cerem să ne călăuzească pe noi și pe voi spre ceea ce Îi este plăcut!

45. Îndemnul de a cerceta starea musulmanilor, ca persoane și comunități[122]

Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Allah să-l binecuvânteze, să-i dăruiască pace și binecuvântare celui mai bun dintre toate făpturile, Profetului nostru Muḥammad, familiei sale, companionilor și celor care îi urmează călăuzirea până în Ziua Judecății. Acestea fiind spuse:

O, frați întru Allah, pacea, îndurarea și binecuvântările lui Allah fie asupra voastră!

122 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 7/352–355.

Allah Preaslăvitul și Preaînaltul spune:

﴿وَتَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡبِرِّ وَٱلتَّقۡوَىٰۖ ﷺ وَلَا تَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡعُدۡوَٰنِ﴾

Ajutați-vă unii pe alții în bunătate și evlavie și nu vă ajutați în păcat și nedreptate!

Coran 5:2

El Preaslăvitul mai spune:

﴿لَن تَنَالُواْ ٱلۡبِرَّ حَتَّىٰ تُنفِقُواْ مِمَّا تُحِبُّونَ﴾

Nu veți dobândi bunătatea până când nu veți cheltui din ceea ce iubiți.

Coran 3:92

El Preaslăvitul mai spune:

﴿ءَامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَأَنفِقُواْ مِمَّا جَعَلَكُم مُّسۡتَخۡلَفِينَ فِيهِ ﷺ فَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنكُمۡ وَأَنفَقُواْ لَهُمۡ أَجۡرٞ كَبِيرٞ﴾

Credeți în Allah și în Trimisul Său și cheltuiți din ceea ce El v-a făcut administratori! Aceia dintre voi care cred și cheltuiesc vor avea o mare răsplată.

Coran 57:7

Într-un hadith autentic, Profetul ﷺ a spus:

„Pilda credincioșilor în iubirea, îndurarea și compasiunea dintre ei este pilda unui singur trup: când un mădular suferă, restul trupului îi răspunde prin nesomn și febră."[123]

El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — mai spune: *„Celui care se îngrijește de nevoia fratelui său, Allah îi îngrijește nevoia."*[124] Aceste dovezi și altele din Carte și Sunnah ne cheamă să arătăm grijă și atenție fraților noștri musulmani, ca persoane și comunități, în toate colțurile pământului, să le cercetăm starea, să le cunoaștem situația, să le simțim durerile și să urmărim nevoile lor și să le cunoaștem cerințele, apoi să lucrăm pentru ajutorarea lor, fiecare după puterea sa, având grijă să dăm întâietate celor mai însemnate nevoi față de celelalte însemnate. Există musulmani, atât în țările musulmane, cât și în alte țări, care au nevoie de hrană și îmbrăcăminte; alții au nevoie de învățământ și pregătire, alții de carte și școală, alții de construirea unei moschei în care să se împlinească rugăciunea și să fie pomenit numele lui Allah. Alții au nevoie de profesor, îndrumător și chemător la Allah, care să le amintească de Allah, să le arate adevărul Islamului și să le lămurească rânduielile religiei lor, ca să-L adore pe Allah cu îndrumare și înțelegere. Aceștia și ceilalți au nevoie de medic și de spital pentru tratarea bolnavilor lor și de un adăpost potrivit, care să-i ferească de căldură și frig și să le păstreze omenia și demnitatea.

Fraților, nu vă este ascunsă suferința multora dintre frații voștri musulmani din toate țările lui Allah: sărăcie, neștiință, nenorocire, lipsuri, șomaj, boală și necunoașterea rânduielilor religiei. Aceasta impune cooperarea și înmulțirea eforturilor pentru ocrotirea omului musulman și salvarea lui de cauzele pieirii. Această instituție binecuvântată, *„Organizația Caritabilă Islamică*

123 Relatat de Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunei purtări, capitolul despre îndurarea, compasiunea și sprijinul reciproc al credincioșilor (2586).

124 Relatat de al-Bukhārī, Cartea nedreptăților și a uzurpării, capitolul „Musulmanul nu-l nedreptățește pe musulman și nu-l lasă [pradă nedreptății]" (2442), și Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunei purtări, capitolul despre interzicerea nedreptății (2580).

Internațională”, este o întreprindere de bine, vrednică de orice sprijin, încurajare și susținere. Scopurile și țelurile ei sunt limpezi: a se îngriji să cunoască suferințele musulmanilor, a le trata problemele oriunde s-ar afla și a le păstra identitatea islamică. Darurile ei se îndreaptă spre întreaga lume islamică. Printre cele mai însemnate însușiri ale acestei organizații este faptul că nu are un caracter local și nu intră în apartenențe particulare de niciun fel, în afară de apartenența islamică de binefacere, inspirată din Cartea lui Allah și din Sunnah Trimisului Său ﷺ.
De aceea, îi chem pe toți oamenii binelui cărora Allah le-a dăruit avere și le-a lărgit mijloacele de trai să se grăbească să cheltuiască pe calea lui Allah, sprijinind financiar această instituție de binefacere și contribuind la proiectele ei felurite, pentru a putea să-și împlinească lucrările și să-și atingă scopurile islamice folositoare. Allah le-a făgăduit celor care cheltuiesc înlocuirea a ceea ce au dat în această lume și în Viața de Apoi. El Preaînaltul a spus:

﴿وَمَآ أَنفَقْتُم مِّن شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُۥ ۖ وَهُوَ خَيْرُ ٱلرَّٰزِقِينَ﴾

Orice lucru cheltuiți, El îl înlocuiește, iar El este Cel mai bun Dătător de hrană.
Coran 34:39

El Preaslăvitul a mai spus:

﴿وَمَا تُقَدِّمُوا۟ لِأَنفُسِكُم مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِندَ ٱللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا﴾

Orice bine trimiteți înainte pentru voi înșivă îl veți găsi la Allah mai bun și mai mare ca răsplată.
Coran 73:20

Printre motivele însemnate pentru sprijinirea acestei organizații caritabile se numără faptul că cei care o conduc sunt oameni de încredere și sinceri, care s-au dedicat, și-au oferit averile și și-au pus timpul la dispoziție pentru a aduce binele și folosul unui număr cât mai mare de musulmani nevoiași. Aceasta îl încurajează pe musulman și îi dă încredere că averea oferită se află în mâini de încredere, care o sporesc și o curățesc până când ajunge la cei îndreptățiți.
Fraților, cu această ocazie vă îndemn pe voi și pe mine însumi la teama de Allah Preaslăvitul și Preaînaltul și la conștiința vegherii Sale, în ascuns și pe față. Îi sfătuiesc pe frații care se îngrijesc de această organizație caritabilă să se teamă de Allah în privința averilor ei, să nu le folosească și să nu le sporească decât prin căi religioase corecte și să se îndepărteze de folosirea lor în orice lucru atins de dobândă ori de tranzacții interzise, contrare Legii islamice. În hadithul autentic se spune: *„O, oameni! Allah Preaînaltul este Bun și nu primește decât ceea ce este bun. Allah Preaînaltul le-a poruncit credincioșilor ceea ce le-a poruncit trimișilor."* El a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُواْ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعۡمَلُواْ صَٰلِحًاۖ إِنِّي بِمَا تَعۡمَلُونَ عَلِيمٞ﴾

O, trimișilor! Mâncați din cele bune și săvârșiți fapte drepte! Eu cunosc bine ceea ce faceți.
Coran 23:51

Și a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقۡنَٰكُمۡ﴾

O, voi cei care credeți! Mâncați din bunătățile pe care vi le-am dăruit!
Coran 2:172

„Apoi l-a amintit pe bărbatul care călătorește îndelung, cu părul răvășit și plin de praf, ridicându-și mâinile către cer: «O, Domnul meu! O, Domnul meu!» Hrana lui este interzisă, băutura lui este interzisă, îmbrăcămintea lui este interzisă și a fost hrănit din ceea ce este interzis. Cum să i se răspundă atunci?"[125]

Lui Allah Îi cerem să ne călăuzească pe noi și pe voi spre ceea ce Îi este plăcut și să vă dăruiască atingerea adevărului în vorbă și faptă, să vă ajute în tot ceea ce face ca dreptul să ajungă la cel îndreptățit, să înmulțească răsplata noastră, a voastră și a tuturor celor care contribuie la acest proiect și să primească de la toți. El este Darnic și Generos.

Președintele general al Direcțiilor de cercetare științifică, emitere de fatwa, chemare și îndrumare: ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh ibn Bāz.

46. Musulmanului îi este prescris să înmulțească milostenia, chiar în cantitate mică[126]

Întrebare: Fratele A. ʿ. M., din Buraydah, spune: unora, când li se cere ajutor pentru cineva ori ceva asemănător, răspund: *„Oare sunt eu împuternicitul lui Ādam asupra urmașilor săi?"* Întrebarea mea, onorate părinte, este: există vreo problemă religioasă într-o asemenea vorbă? Vă rugăm să ne lămuriți. Allah să vă răsplătească cu bine!

125 Relatat de Muslim, Cartea zakātului, capitolul despre primirea milosteniei din câștig bun și sporirea ei (1015).

126 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 14/335–336.

Răspuns: Această vorbă nu are temei și nu se cuvine să i se răspundă cuiva astfel. Musulmanului îi este prescris să cheltuiască din ceea ce Allah i-a dăruit, chiar puțin, potrivit cuvintelor lui Allah Atotputernicul și Mărețul:

﴿ءَامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَأَنفِقُواْ مِمَّا جَعَلَكُم مُّسْتَخْلَفِينَ فِيهِ ۖ
فَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنكُمْ وَأَنفَقُواْ لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ﴾

Credeți în Allah și în Trimisul Său și cheltuiți din ceea ce El v-a făcut administratori! Aceia dintre voi care cred și cheltuiesc vor avea o mare răsplată.

Coran 57:7

El Preaslăvitul mai spune:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ وَٱسْمَعُواْ وَأَطِيعُواْ وَأَنفِقُواْ خَيْرًا
لِّأَنفُسِكُمْ ۗ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ﴾

Temeți-vă de Allah cât puteți, ascultați, supuneți-vă și cheltuiți spre binele vostru! Cei feriți de zgârcenia propriului suflet, aceia sunt cei care izbândesc.

Coran 64:16

Versetele cu acest înțeles sunt numeroase. Profetul ﷺ a spus:

„Feriți-vă de Foc chiar și cu o jumătate de curmală! Cel care nu găsește, atunci cu o vorbă bună."[127]

El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a mai spus: *„Cine dă*

127 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunei purtări, capitolul despre vorba bună (6023), și Muslim, Cartea zakātului, capitolul despre îndemnul la milostenie chiar cu o jumătate de curmală ori cu o vorbă (1016).

ca milostenie cât o curmală dintr-un câștig bun — iar Allah nu primește decât ceea ce este bun — Allah o primește cu Dreapta Sa și o crește pentru cel care a dat-o, așa cum unul dintre voi își crește mânzul ori puiul de cămilă înțărcat, până când ajunge cât un munte."[128]

Hadithurile cu acest înțeles sunt numeroase. Fiecărui credincios îi este prescris să înmulțească milostenia, chiar puțină, ca să-i găsească răsplata la Domnul său atunci când are cea mai mare nevoie de ea. Allah este Cel care dă izbândă.

47. Chemare la sprijin financiar pentru memorarea Coranului nobil[129]

„Asociația caritabilă pentru memorarea Coranului nobil" din regiunea Riyadh a fost înființată cu ani în urmă. A deschis mai multe cercuri în moschei, și-a extins activitatea în regiuni întinse ale regatului și a primit numeroși fii și fiice ai musulmanilor. Allah a adus folos prin ea, roadele ei au devenit vizibile și a deschis un institut special pentru predarea Coranului și a principiilor științelor islamice în Riyadh, sub ocrotirea pe care statul i-o acordă.

În activitățile sale, asociația se bizuie pe Allah, apoi pe ceea ce primește de la guvernul nostru — Allah să-i dea izbândă — prin Ministerul Afacerilor Islamice și al Fundațiilor Religioase și pe donațiile binefăcătorilor. De aceea, contribuția financiară la predarea Coranului și înlesnirea acesteia pentru musulmani reprezintă o slujire a Cărții lui Allah — care rămâne — și o răsplată care nu încetează. Se relatează autentic de la Trimisul lui Allah ﷺ că a spus:

> *„Când moare fiul lui Ādam, fapta lui încetează, în afară de trei: o milostenie continuă, o cunoaștere de care se folosește cineva ori un copil drept care se roagă pentru el."*[130]

---

128 Relatat de al-Bukhārī, Cartea zakātului, capitolul despre milostenia din câștig bun (1410).

129 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 9/256.

130 Relatat de Muslim, Cartea testamentului, capitolul despre răsplata care ajunge la om după moartea sa (1631).

Cheltuirea în acest scop ține de milostenia continuă și de cunoașterea folositoare.

48. Donația pentru masa de rupere a postului[131]

Întrebare: Unele organizații caritabile strâng donații de la musulmani pentru pregătirea unor proiecte de masă de rupere a postului pentru musulmanii săraci în luna Ramaḍān. Cel care donează acestor organizații primește răsplata oferirii mesei de rupere a postului sau trebuie să o ofere el însuși?

Răspuns: Dacă musulmanul donează pentru masa de rupere a postului celor care postesc, el este răsplătit. Aceasta ține de milostenie, fie că o face personal, fie prin oameni pe care îi socotește de încredere sau prin asociații de încredere.

49. Recitarea Coranului pentru cei morți[132]

Întrebare: Îl rog pe onoratul shaykh să le atragă atenția musulmanilor asupra hotărârii despre recitarea Coranului pentru cei morți: este îngăduită sau nu și care este judecata asupra hadithurilor relatate în această privință?

Răspuns: Recitarea pentru cei morți nu are un temei pe care să se poată sprijini și nici o prescriere religioasă. Ceea ce este prescris este recitarea între cei vii, ca să se folosească de ea, să cugete asupra Cărții lui Allah și să o înțeleagă. Cât despre recitarea pentru mort la mormântul lui, după moartea sa înainte de îngropare ori în orice loc, pentru a-i dărui [răsplata], nu cunoaștem un temei pentru aceasta.

131 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/333.

132 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 13/95–97.

Învățații au alcătuit lucrări și au scris mult în această privință. Unii au îngăduit recitarea și au încurajat recitarea integrală a Coranului pentru mort, socotind aceasta asemenea milosteniei bănești. Alți învățați au spus: *„Aceste lucruri se întemeiază numai pe dovada revelată”*, adică țin de actele de adorare și nu este îngăduit să se facă dintre ele decât ceea ce Legea a statornicit. Profetul ﷺ a spus:

> *„Cel care face o faptă ce nu este potrivită poruncii noastre, aceasta îi este respinsă.”*[133]

În această privință nu există, din câte cunoaștem, o dovadă care să arate prescrierea recitării pentru cei morți.
Trebuie păstrat principiul de bază: aceasta este o adorare care depinde de dovada revelată și nu se săvârșește pentru cei morți. Alta este situația milosteniei în numele lor, a rugăciunii pentru ei, a pelerinajului Ḥajj și ʿumrah și a achitării datoriilor: acestea le folosesc și au venit texte pentru ele. Se relatează autentic de la el ﷺ că a spus: *„Când moare fiul lui Ādam, fapta lui încetează, în afară de trei: o milostenie continuă, o cunoaștere de care se folosește cineva ori un copil drept care se roagă pentru el.”*[134] Allah Preaslăvitul a spus despre cei care au venit după ei — adică după companioni —:

133 Relatat de Muslim (1718), în hadithul citat mai sus despre respingerea faptelor neconforme cu porunca Profetului ﷺ.

134 Relatat de Muslim (1631), în hadithul citat mai sus despre răsplata care continuă după moarte.

﴿وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

Iar cei care au venit după ei spun: „Domnul nostru, iartă-ne pe noi și pe frații noștri care ne-au luat înainte în credință și nu pune în inimile noastre ranchiună față de cei care cred! Domnul nostru, Tu ești Blând, Îndurător!"

Coran 59:10

Allah Preaslăvitul i-a lăudat pe acești urmași pentru rugăciunea lor în favoarea celor de dinainte. Aceasta arată că rugăciunea pentru musulmanii morți este prescrisă și le folosește. Tot astfel le folosește milostenia, potrivit hadithului amintit.

Banii cu care este plătit cineva să recite pentru cei morți pot fi dați ca milostenie săracilor și nevoiașilor, cu intenția pentru acel mort. Mortul se folosește de acești bani, iar cel care îi oferă este ferit de inovație. Într-o relatare autentică, un bărbat a spus: *„O, Trimis al lui Allah, mama mea a murit fără să lase testament și cred că, dacă ar fi putut vorbi, ar fi dat milostenie. Are ea răsplată dacă dau milostenie în numele ei?"* Profetul ﷺ a răspuns: *„Da."*[135]

Trimisul ﷺ a arătat, așadar, că milostenia făcută pentru mort îi folosește. Tot astfel, pelerinajul Ḥajj și ʿumrah în numele lui, pentru care au venit hadithuri; tot astfel, achitarea datoriei îi folosește. Însă a-i recita Coranul și a-i atribui ori dărui răsplata, a împlini rugăciune sau post voluntar pentru el, toate acestea nu au temei. Opinia corectă este că nu sunt prescrise.

135 Relatat de al-Bukhārī, Cartea înmormântărilor, capitolul despre moartea subită (1388), și Muslim, Cartea zakātului, capitolul despre ajungerea răsplății milosteniei făcute pentru mort la acesta (1004).

50. Este îngăduită cererea de îndurare pentru musulmanul păcătos[136]

Întrebare: Când moare un musulman care a fost păcătos în timpul vieții, este îngăduit să se ceară îndurare pentru el?

Răspuns: Da, este îngăduit să se ceară îndurare pentru el și să se facă rugăciune pentru iertarea lui, așa cum se face pentru el rugăciunea funerară dacă este păcătos, nu necredincios. De la Allah se cere ajutor!

136 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 6/496.

Glosar

ʿAqīqah العقيقة
Jertfa pentru nou-născut, despre ale cărei rânduieli se vorbește în această culegere.

Fatwa فتوى
Răspuns religios al unui învățat la o întrebare.

Zakāt الزكاة
Dania obligatorie prescrisă de Islam, deosebită de milostenia voluntară.

Ṣāʿ صاع
Măsură de volum folosită în rânduielile religioase; în această carte este amintită în ispășirea jurământului.

Ruqyah رقية
Recitări și rugăciuni pentru vindecare și ocrotire.

Sunnah السنة
Învățătura și calea Profetului ﷺ. În expresia „o Sunnah întărită”, o practică recomandată cu insistență.

Bibliografie

1. Ibn Bāz, ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh. Al-Birr wa-l-ṣilah. Ediția I, 1429 H/2008.
https://binbaz.org.sa/books/pdf/229

2. Ibn Bāz. Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah. Volumele și paginile sunt indicate în notele textelor.

3. Fatāwā islāmiyyah. Volumul 4, p. 351, citat în răspunsul despre administrarea averii orfanului.

4. Al-Bukhārī. Al-Ṣaḥīḥ.

5. Muslim. Al-Ṣaḥīḥ.

6. Aḥmad ibn Ḥanbal. Al-Musnad.

7. Abū Dāwūd. Al-Sunan.

8. Al-Tirmidhī. Al-Jāmiʿ.

9. Al-Nasāʾī. Al-Sunan.

10. Ibn Mājah. Al-Sunan.

11. Ibn Abī Shaybah. Al-Muṣannaf, 6/545.

12. Al-Ṭabarānī. Al-Muʿjam al-Awsaṭ, 4/182.

Indice

ascultare 5, 10, 12, 22, 23, 28, 31, 32, 33, 35, 37, 38, 42, 47, 53, 63, 73
copii 1, 4, 12, 19, 20, 22, 23, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 54, 55, 58, 59, 75, 84, 86
datorie 2, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 60, 61, 62, 65, 76, 77, 86, 87
dreptate 44, 45, 46, 62
educație 47, 68
fiice 30, 46, 47, 52, 84
inovație 20, 21, 22, 25, 49, 87
împăcare 62
legături de rudenie 1, 13, 14, 15, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 29, 46, 47, 55, 56, 75, 79
mamă 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 54, 55, 56, 59, 87
milostenie 5, 14, 17, 18, 19, 66, 68, 70, 74, 75, 82, 83, 84, 85, 86, 87
orfan 2, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 74, 75, 76, 77
părinți 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 31, 36, 37, 38, 39, 40, 44, 46, 57, 58, 59, 67, 68, 82
pelerinaj 18, 26, 27, 28, 51, 57, 65, 86, 87
pocăință 35, 37, 49, 61, 65
post 14, 18, 53, 64, 85, 87
prieten 15, 16, 19, 20, 26, 47, 50, 64, 65
sărman 2, 55, 66, 67, 71, 72, 73
soție 32, 33, 34, 35, 39, 40, 47, 52, 53, 54, 55
tată 13, 18, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 45, 46, 47, 48, 50, 54, 55, 56, 68
testament 16, 19, 87
vecin 5, 33, 43, 50, 61, 63, 64
zakāt 58, 62, 66, 71
ʿaqīqah 48, 49, 50

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

al-Birr wa-l-ṣilah

Bunătatea și legăturile de rudenie

Cincizeci de texte și răspunsuri despre bunătatea față de părinți, creșterea copiilor, viața de familie și păstrarea legăturilor de rudenie. Culegerea cuprinde și drepturile vecinului, grija față de orfani și sărmani, împăcarea oamenilor și milostenia, în lumina Coranului și a Sunnei.

Autor: ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh ibn Bāz

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro